

**LIETUVOS RESPUBLIKOS 2017 METŲ ATASKAITA
APIE PAŽANGĄ SKATINANT IR NAUDOJANT
ATSINAUJINANČIUS ENERGIJOS IŠTEKLIUS**

2017 m.

Turinys

Įvadas	3
1. Sektorių ir bendroji dalys bei faktinis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas per pastaruosius 2 metus (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies a punktas</i>)	4
2. Informacija apie priemones, kurių per pastaruosius 2 metus imtasi ir (arba) planuojama imtis nacionaliniu lygmeniu, siekiant skatinti didesnę atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą atsižvelgiant į indikatyvią trajektoriją, kad būtų pasiekti Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksnių plane numatyti atsinaujinančių išteklių energijos rodikliai (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies a punktas</i>)	7
2.a. Informacija apie pasiektą pažangą vertinant ir tobulinant administracines procedūras, siekiant pašalinti reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias kliūtis, trukdančias atsinaujinančių išteklių energijos plėtrai (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies e punktas</i>)	40
2.b. Informacija apie priemones, kurių imtasi siekiant užtikrinti elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, perdavimą bei skirstymą ir tobulinti sistemą ar taisykles, taikomas padengiant ir pasidalijant su įjungimu į tinklą ir tinklo sustiprinimu susijusias išlaidas (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies f punktas</i>)	42
3. Informacija apie taikomas paramos schemas ir kitas priemones, siekiant skatinti energiją, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, ir Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksnių plane nurodytų priemonių įgyvendinimo pažangą (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies b punktas</i>)	45
3.1. Informacija apie remiamos elektros energijos paskirstymą galutiniams vartotojams pagal Direktyvos 2003/54/EB 3 straipsnio 6 dalį (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies b punktas</i>)	58
4. Informacija, jei taikytina, apie tai, kaip buvo parengtos paramos schemas, kad būtų atsižvelgta į atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo būdus, kurie teikia papildomos naudos, tačiau kurie taip pat gali būti siejami su didesnėmis sąnaudomis, įskaitant biodegalus, pagamintus iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies c punktas</i>)	59
5. Informacija apie energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių kilmės garantijų sistemą ir kaip taikomos sistemos patikimumą ir apsaugą nuo sukčiavimo užtikrinančios priemonės. (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies d punktas</i>)	59
6. Informacija apie biomasės išteklių prieinamumo ir naudojimo energijos tikslais pokyčius per pastaruosius 2 metus (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies g punktas</i>)	61
7. Informacija apie visus prekių kainos ir žemės naudojimo pokyčius per pastaruosius 2 metus, susijusius su padidėjusiu biomasės ir kitų rūšių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimu (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies h punktas</i>)	63
8. Informacija apie iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės pagamintų biodegalų plėtojimą ir tokio kuro dalį (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies i punktas</i>)	63

9.	Informacija apie numatomą biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamybos poveikį biologinei įvairovei, vandens ištekliams, vandens ir dirvožemio kokybei per pastaruosius 2 metus (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies j punktas</i>)	63
10.	Prognozė kiek sumažėja grynasis išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kai naudojama atsinaujinančių išteklių energija (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies k punktas</i>)	64
11.	Energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių perviršio ir (arba) trūkumo (palyginti su indikatyvia trajektorija), kurį galima perduoti kitoms valstybėms narėms ir (arba) trečiosioms šalims bei gauti iš šių valstybių narių ir šalių, ataskaita (pastarųjų 2 metų) ir prognozė (būsimų metų iki 2020 m.), taip pat bendrų projektų galimybių iki 2020 m. prognozė (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies l, m punktai</i>)	64
11.1.	Informacija apie sprendimų dėl statistinių perdavimų, bendrų projektų ir bendrų paramos schemų priėmimo taisykles	65
12.	Informacija, kaip buvo apskaičiuota biologiškai skaidžių atliekų dalis naudojant atliekas energijos gamybai ir kokių priemonių imtasi siekiant, kad tokie apskaičiavimai būtų tikslesni ir tikrinami (<i>Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies n punktas</i>)	65
13.	Biodegalų ir skystųjų bioproduktų kiekiai energijos vienetuose (ktne), priskiriamuose kiekvienai Direktyvos 2009/28/EB VIII priedo A dalyje išvardytos žaliavų grupės kategorijai, į kuriuos atsižvelgiama, kad būtų pasiekti 3 straipsnio 1 bei 2 dalyse ir 3 straipsnio 4 dalies pirmoje pastraipoje nustatyti planiniai rodikliai	67
14.	Subjektų, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, skaičius ir jo pokytis nuo pirmosios Lietuvos Respublikos ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius.....	67
15.	Pažanga, padaryta siekiant nacionalinio planinio rodiklio, nustatyto Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 1 straipsnio 5 dalies 1 punkte, nacionalinių planinių rodiklių ir rekomenduojamos vertės skirtumas ir esminės jo priežastys.....	68
16.	Papildoma informacija	69
16.1.	Informacija apie biodegalų ir skystųjų bioproduktų atitiktį tvarumo kriterijams (<i>Direktyvos 2009/28/EB 18 straipsnio 3 dalies 5 pastraipa</i>).....	69
16.2.	Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimanant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Orhuso konvencijos 6 ir 7 straipsniai) įgyvendinimo.....	69

Ivadas

Lietuvos Respublikos 2017 metų ataskaita apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius (toliau – Ataskaita) parengta vadovaujantis Ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius teikimo Europos Komisijai tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1314 „Dėl Ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius teikimo Europos Komisijai tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančios bei vėliau panaikinančios direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL 2009 L 140, p. 16) (toliau – Direktyva 2009/28/EB), 5 ir 22 str. nuostatomis ir Europos Komisijos parengtu Pagal Direktyvą 2009/28/EB teikiamų valstybės narės pažangos ataskaitų modelių^[2], kuriuo siekiama padėti užtikrinti, kad valstybių narių ataskaitos būtų išsamios, atitiktų visus Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnyje nustatytus reikalavimus ir ilgainiui būtų suderinamos viena su kita ir su 2010 metais valstybių narių pateiktais nacionaliniais atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų planais.

Atsinaujinančių išteklių energijos sunaudojimas energijos vartojimo sektoriuose ir jos dalis bendrajame galutiniame energijos suvartojime apskaičiuojama vadovaujantis Atsinaujinančių energijos išteklių dalies, palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, apskaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1-170 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių dalies, palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

Ataskaitoje naudojama Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos, Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos bei šioms ministerijoms pavaldžių įmonių, institucijų ir organizacijų, taip pat Lietuvos statistikos departamento, elektros, šilumos energijos, biodegalų gamintojų pateikta ar viešai paskelbta informacija ir duomenys.

^[2]<https://ec.europa.eu/energy/en/links-member-state-reporting>

1. Sektorių ir bendroji dalys bei faktinis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas per pastaruosius 2 metus (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies a punktas*)

1 lentelė. Sektoriaus (elektros energijos, šildymo ir aušinimo, transporto) ir bendra atsinaujinančių išteklių energijos dalys¹

	2015 m.	2016 m.
Atsinaujinančių išteklių energija – šildymas ir aušinimas ² (%)	46,15	46,07
Atsinaujinančių išteklių energija – elektros energija ³ (%)	15,55	16,82
Atsinaujinančių išteklių energija – transportas ⁴ (%)	4,56	3,63
Visa atsinaujinančių išteklių energijos dalis ⁵ (%)	25,77	25,46

1a lentelė. Kiekvieno sektoriaus atsinaujinančių išteklių energijos indėlio į galutinę energijos suvartojimą apskaičiavimo lentelė (ktne)⁶

	2015 m.	2016 m.
A) Bendras galutinis atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas šildymo ir aušinimo sektoriuje	1086,1	1131,8
B) Bendras galutinis elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių išteklių, suvartojimas	151,8	171,1
C) Bendras galutinis energijos iš atsinaujinančių išteklių suvartojimas transporto sektoriuje	69,0	58,2
D) Visas atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas ⁷	1307,0	1361,2

1.b lentelė. Kiekvienos atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijos bendras faktinis indėlis (instaliuotoji galia, bendra elektros energijos gamyba) Lietuvoje siekiant privalomų atsinaujinančių išteklių energijos dalies elektros energijos sektoriuje 2020 m. planinių rodiklių bei indikatyvios laikinosios trajektorijos⁸

	2015 m.		2016 m.	
	MW	GWh	MW	GWh
Hidroenergija ⁹ :	877	427,2	877	432,8
ne hidroakumuliacinių elektrinių	117	425,5	117	431,4
<1 MW	18	56,1	19	58,8
1 MW–10 MW	9	24,6	8	22,2
>10 MW	90	344,8	90	350,4

¹ Taip lengviau lyginti su nacionalinių atsinaujinančių išteklių energijos veiksnių planų (toliau – NAIEVP) 3 ir 4a lentelėmis.

² Atsinaujinančių išteklių energijos dalis šildymo ir aušinimo sektoriuje: bendras galutinis energijos iš atsinaujinančių išteklių suvartojimas šildant ir aušinant (kaip apibrėžta Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 1 dalies b punkte ir 5 straipsnio 4 dalyje), padalytas iš bendro galutinio energijos suvartojimo šildant ir aušinant.

³ Atsinaujinančių išteklių energijos dalis elektros energijos gamybos sektoriuje: bendras galutinis elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių suvartojimas (kaip apibrėžta Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 1 dalies a punkte ir 5 straipsnio 3 dalyje), padalytas iš viso bendro galutinio elektros energijos suvartojimo. Taikoma ta pati metodika kaip NAIEVP 3 lentelėje.

⁴ Atsinaujinančių išteklių energijos dalis transporto sektoriuje: galutinis atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimas transporto sektoriuje (žr. Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 1 dalies c punktą ir 5 straipsnio 5 punktą), padalytas iš 1) benzino, 2) dyzelino, 3) biodegalų, naudojamų kelių ir geležinkelių transporto sektoriuje, ir 4) elektros energijos, naudojamos sausumos transporte, suvartojimo transporto sektoriuje (pagal 1 lentelės 3 eilutę). Taikoma ta pati metodika kaip NAIEVP 3 lentelėje.

⁵ Atsinaujinančių išteklių energijos dalis bendrame galutiniame energijos suvartojime. Taikoma ta pati metodika kaip NAIEVP 3 lentelėje.

⁶ Taip lengviau lyginti su NAIEVP 4 lentele.

⁷ Pagal Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 1 dalį į dujas, elektros energiją ir vandenilį iš atsinaujinančių energijos išteklių atsižvelgiama tik vieną kartą. Dvigubas skaičiavimas neleidžiamas.

⁸ Taip lengviau lyginti su NAIEVP 10a lentele.

⁹ Normalizuotas pagal Direktyvą 2009/28/EB ir Eurostato metodiką.

	2015 m.		2016 m.	
	MW	GWh	MW	GWh
<i>hidroakumuliacinių elektrinių mišri</i> ¹⁰	-	-	-	-
Geoterminė energija	-	-	-	-
Saulės energija:	69	73,3	70	66,5
<i>saulės fotoelektros</i>	69	73,3	70	66,5
<i>koncentruota saulės energija</i>	-	-	-	-
Potvyniai, bangos, vandenynai	-	-	-	-
Vėjas:	436	835,7	509	1078,3
<i>pakrantė</i>	436	835,7	509	1078,3
<i>jūra</i>	-	-	-	-
Biomasė ¹¹ :	66	404,5	68	384,9
<i>kietoji biomasė</i>	45	318,2	45	262,2
<i>biodujos</i>	21	86,3	23	122,7
<i>skystieji bioproduktai</i>	-	-	-	-
IŠ VISO	1448	1740,7	1524	1962,5
<i>iš jų energijos ir šilumos kogeneracija</i>		404,5		384,9

1c lentelė. Bendras faktinis kiekvienos atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijos indėlis (galutinis energijos suvartojimas¹²) Lietuvoje siekiant privalomų atsinaujinančių išteklių energijos dalies šildymo ir aušinimo sektoriuje (ktne)¹³ 2020 m. planinių rodiklių bei indikatyvios laikinosios trajektorijos

	2015 m.	2016 m.
Geoterminė energija (išskyrus žemos temperatūros geoterminę šilumą, skirtą šilumos siurbliams)	0,8	1,0
Saulės energija	-	-
Biomasė ¹⁴ :	1076,3	1120,4
<i>kietoji biomasė</i>	1066,7	1110,0
<i>biodujos</i>	9,6	10,5
<i>skystieji bioproduktai</i>	-	-
Atsinaujinančių išteklių energija, gaunama iš šilumos siurblių:	-	-
– iš jų aeroterminė		
– iš jų geoterminė		
– iš jų hidroterminė		
IŠ VISO	1077,1	1121,4
<i>Iš jų centralizuotas šildymas</i> ¹⁵	42,1%	44,2%
<i>Iš jų biomasė namų ūkiuose</i> ¹⁶	45,2%	42,8%

¹⁰ Pagal naują Eurostato metodiką.

¹¹ Reikia atsižvelgti tik į tuos, kurie atitinka tvarumo kriterijus (žr. Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 1 dalies paskutinę pastraipą).

¹² Tiesioginis naudojimas ir centralizuotas šildymas, kaip apibrėžta Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 4 dalyje.

¹³ Taip lengviau lyginti su NAIEVP 11a lentele.

¹⁴ Reikia atsižvelgti tik į tuos, kurie atitinka tvarumo kriterijus (žr. Direktyvos 2009/28/EB 5 straipsnio 1 dalies paskutinę pastraipą).

¹⁵ Centralizuotas šildymas ir (arba) aušinimas, palyginti su visu atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimu šildymui ir aušinimui.

¹⁶ Palyginti su visu atsinaujinančių išteklių energijos suvartojimu šildymui ir aušinimui.

1d lentelė. Bendras faktinis kiekvienos atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijos indėlis Lietuvoje siekiant privalomų atsinaujinančių išteklių energijos dalies transporto sektoriuje (ktne)^{17, 18} 2020 m. planinių rodiklių bei indikatyvios laikinosios trajektorijos

	2015 m.	2016 m.
- Bioetanolis	9,7	6,5
- Biodyzelinas (FAME)	57,8	50,1
- Hidrinimu valytas augalinis aliejus	-	-
- Biometanas	-	-
- Fišerio-Tropšo dyzelinas	-	-
- Etil-tret-butileteris, pagamintas iš bioetanolio	-	-
- Metil-tret-butileteris, pagamintas iš biometanolio	-	-
- Dimetileteris, pagamintas iš biomasės	-	-
- Tret-amileteris, pagamintas iš bioetanolio	-	-
Biobutanolis	-	-
- Biometanolis	-	-
- Grynas augalinis aliejus	-	-
Iš viso tvarių biodegalų	67,5	56,6
Iš jų:		
tvarios gamybos biodegalai iš IX priedo A dalyje išvardytų žaliavų	67,5	56,6
kiti tvarios gamybos biodegalai 3 straipsnio 4 dalies e punkte nustatytam tikslui	-	-
tvarios gamybos biodegalai iš IX priedo B dalyje išvardytų žaliavų	-	-
tvarios gamybos degalai, kurių dalis siekiant atsinaujinančių išteklių energijos rodiklio ribojama pagal 3 straipsnio 4 dalies d punktą	-	-
importuoti iš trečiųjų šalių	-	-
Vandenilis iš atsinaujinančių energijos išteklių	-	-
Elektros energija iš atsinaujinančių išteklių	1,46	1,7
Iš jos:		
kelių transportas suvartojo	0,76	0,85
geležinkelių transportas suvartojo	0,24	0,28
kiti transporto sektoriai suvartojo	0,46	0,57

¹⁷ Reikia atsižvelgti tik į tuos biodegalus, kurie atitinka tvarumo kriterijus (žr. 5 straipsnio 1 dalies paskutinę pastraipą).

¹⁸ Palengvina palyginimą su NAIEVP 12 lentele.

2. Informacija apie priemones, kurių per pastaruosius 2 metus imtasi ir (arba) planuojama imtis nacionaliniu lygmeniu, siekiant skatinti didesnę atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą atsižvelgiant į indikatyvią trajektoriją, kad būtų pasiekti Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų plane¹⁹ numatyti atsinaujinančių išteklių energijos rodikliai (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies a punktas*)

2 lentelė. 2015–2016 metų visų politikos sričių ir priemonių apžvalga

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
Bendrojo pobūdžio priemonės					
<p>1. Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 789 „Dėl nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos patvirtinimo“.</p> <p>Pagrindinis tikslas – didinant atsinaujinančių energijos išteklių dalį šalies energijos balanse, elektros ir šilumos energetikos bei transporto sektoriuose kuo geriau patenkinti energijos poreikį vidaus ištekliais, atsisakyti importuojamo taršaus iškastinio kuro, taip padidinti energijos tiekimo saugumą, energetinę nepriklausomybę ir prisidėti prie tarptautinių pastangų mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas.</p> <p>Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo 2010–2015 metų priemonių planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1-180 „Dėl nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“.</p>	Reguliuojamoji	Platesnis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas. Atsinaujinančių energijos išteklių dalis, palyginti su šalies bendru galutiniu energijos suvartojimu, 2020 metais sudarytų ne mažiau kaip 23 procentus	Energijos gamintojai ir vartotojai, valdžios ir savivaldos institucijos, mokslo ir studijų institucijos	Įgyvendinama	2010–2020 m.
<p>2. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas Nr. XI-1375</p> <p>Šio įstatymo tikslas – užtikrinti darnią atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtrą, skatinti tolesnę naujų technologijų vystymąsi ir diegimą bei pagamintos energijos vartojimą, ypač atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus, aplinkos apsaugos, iškastinių energijos išteklių tausojo, priklausomybės nuo iškastinių energijos išteklių ir energijos importo mažinimo bei kitus valstybės energetikos politikos tikslus, įvertinus energijos tiekimo saugumo ir patikimumo reikalavimus, taip pat į vartotojų teisių ir teisėtų interesų į</p>	Reguliuojamoji	Platesnis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas. Atsinaujinančių išteklių energijos dalis, palyginti su šalies bendroju galutiniu	Energijos gamintojai ir vartotojai, valdžios ir savivaldos institucijos	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.

¹⁹<http://www.avei.lt/assets/pdf/2017-07/Veiksmu-planas-78.pdf>

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
atsinaujinančių energijos išteklių prieinamumą, tinkamumą ir pakankamumą apsaugos užtikrinimo principus.		energijos suvartojimu, 2020 metais sudarytų ne mažiau kaip 23 procentus ir ši dalis toliau būtų didinama			
<p>3. Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymas Nr. XI-2023</p> <p>Šio įstatymo paskirtis:</p> <p>1. Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos organizavimo, administravimo, reguliavimo, priežiūros ir kontrolės teisinius pagrindus, taip pat reglamentuoja centralizuotos prekybos biokuru, prekybos gamtinėmis dujomis ir pagalbinais apsaugos nuo energijos kainų svyravimo instrumentais visuomeninius santykius.</p> <p>2. Šis įstatymas taikomas prekybai energijos ištekliais tiek, kiek to nereglamentuoja Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymas, Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymas, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas ir (ar) kiti įstatymai, nustatantys specialiuosius reikalavimus prekybai energija ar energijos ištekliais.</p> <p>3. Energetikos įmonėms įsigyjant energijos išteklius elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti, šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose reglamentuojamam energijos išteklių, skirtų elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti, įsigijimo energijos išteklių biržoje būdai turi būti teikiama pirmenybė prieš kitus teisės aktuose numatytus energijos išteklių įsigijimo būdus. Kiti teisės aktuose numatyti energijos išteklių įsigijimo būdai taikytini tada, kai tais būdais įsigyti energijos išteklių, skirtų elektros ir (ar) šilumos energijai gaminti, yra ekonomiškai naudingiau arba dėl objektyvių priežasčių nebuvo galima įsigyti reikalingo atitinkamos biokuro rūšies kiekio ar jo dalies, arba įstatymai nustato energetikos įmonėms privalomus vykdyti reikalavimus dėl energijos išteklių įsigijimo šaltinio ir (ar) būdo. <i>(punktas Neteko galios nuo 2016-07-15)</i></p>	Reguliuojamoji	Skaidrumo biokuro prekyboje didėjimas, konkurencingumo didėjimas, prekybos energijos ištekliais teisinis suregulavimas	Energijos gamintojai, biokuro pardavėjai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.
4. Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programa	Reguliuojamoji	Padidinti miško kirtimo atliekų ir smulkiosios	VĮ Miškų urėdijos; privačių miškų savininkai	Įgyvendinama	2012–2020 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų programos įgyvendinimo priemonės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 189 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“.</p> <p>Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 569 „Dėl nacionalinės miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programos patvirtinimo“.</p> <p>Programa parengta atsižvelgiant į tai, kad miškų reikšmė nuolat didėja dėl jų teikiamos įvairiapusės naudos valstybei, visuomenei, šalies ūkiui ir žmogui. Miškas padeda užtikrinti kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę, išsaugoti biologinę įvairovę. Miško teikiama mediena ir kiti miško produktai tenkina ekologines, ekonomines ir socialines visuomenės reikmes. Be to, miškas yra esminis ekologinės pusiausvyros veiksnys – sudaro daugelio gyvūnijos ir augmenijos rūšių buveines, stabdo dirvos eroziją, sugeria anglies dvideginį ir grynina orą, kaupia anglį biomaseje ir kartu mažina šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį atmosferoje, saugo gruntinius ir paviršinius vandenis, taip pat suteikia galimybę žmonėms poilsiauti.</p>		<p>nelikvidinės medienos panaudojimo biokurui kiekis per metus: 2015 m. – 300 tūkst. m³; 2020 m. – 500 tūkst. m³</p>			
<p>5. Komunalinių ir ūkinės veiklos atliekų biodegraduojančios dalies atskyrimas:</p> <p>(4) Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymas, komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimas.</p> <p>Nustatyta tvarką, kuria vadovaujantis vertinama į mechaninio–biologinio, mechaninio apdorojimo ir į kitus atliekų rūšiavimo įrenginius patenkančių mišrių komunalinių atliekų sudėtis, regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų ar po apdorojimo mechaninio–biologinio, mechaninio apdorojimo įrenginiuose likusių ir skirtų šalinti regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose atliekų sudėtis ir šiuose sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, teikiamos į mechaninio–biologinio, mechaninio apdorojimo įrenginius priimamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaitos, regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir šiuose sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaitos.</p>	Reguliuojamoji	Komunalinių atliekų panaudojimo energijai gaminti plėtra	Atliekų rūšiavimo įrenginių operatoriai, regioninių nepavojingųjų atliekų sąvartynų operatoriai, savivaldybių įsteigti juridiniai asmenys, administruojantys komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, komunalinių atliekų tvarkymo regionui priklausančios savivaldybės,	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 7 straipsnis.</p> <p>Valstybinis strateginis atliekų tvarkymo planas, patvirtintas 2002 m. balandžio 12 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 519 „Dėl Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“.</p> <p>Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. D1-661 „Dėl Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“</p>			<p>Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai ir Aplinkos apsaugos agentūra</p>		
<p>(B) Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimas, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujinančią dalį.</p> <p>Nustatyta tvarką, kuria vadovaujantis nustatoma komunalinių ir (ar) pramoninių (t. y. gamybos ir kitos ūkinės veiklos) atliekų, kietojo atgautojo kuro biologiškai skaidi dalis, naudojama atsinaujinančių išteklių energijos gamybai. Taip pat nustatyti reikalavimai taikomi ūkio subjektams iš komunalinių ir (ar) gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų gaminantiems biodujas arba kietąjį atgautąjį kurą; naudojamiems energijos gamybai kietąjį atgautąjį kurą, komunalines ir (ar) gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas; eksploatuojantiems regioninius nepavojingųjų atliekų sąvartynus ir (ar) prižiūrintiems uždarytus nepavojingųjų atliekų sąvartynus, kuriuose surenkamos sąvartynų biodujos; naudojamiems sąvartynų biodujas ir kitas biodujas energijos gamybai. Biologiškai skaidi komunalinių, gamybos ir kitoje ūkinėje veikloje susidarantių atliekų dalis yra laikoma atsinaujinančių išteklių dalimi</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 7 straipsnis, 9 straipsnis, 10 straipsnis ir 27 straipsnis.</p> <p>Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. IX-1005 6 straipsnis.</p>	Reguliuojamoji	Komunalinių ir (arba) ūkinės veiklos atliekų panaudojimo energijai gaminti plėtra	Ūkio subjektai, iš komunalinių ir (arba) ūkinės veiklos atliekų gaminantys ir (arba) naudojantis biodujas, kietąjį atgautąjį kurą, eksploatuojantys ar prižiūrintys atliekų sąvartynus	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujinančią dalį, metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. spalio 4d. įsakymu Nr. D1-810 „Dėl Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujinančią dalį, metodikos patvirtinimo“</p>					
<p>6. Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos nedidelius įrenginius montuojančių specialistų rengimas ir jų darbų kokybės priežiūra:</p>					
<p>(4) Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų rengimas atestacijai</p> <p>Nustatyta nedidelės apimties (iki 100 kW vardinės atiduodamosios galios) biomasės katilus ir nemūrinės krosnis, geotermines sistemas ir šilumos siurblius, saulės šviesos ir saulės šilumos energijos gamybos įrenginius montuojančių (įskaitant paleidimą ir derinimą) specialistų (montuotojų) rengimo atestacijai tvarką ir sąlygas pagal 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančios bei vėliau panaikinančios Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL 2009 L 140, p. 16), reikalavimus. Montuotojai pradinei atestacijai rengiami montuotojų rengimo įstaigų organizuojamuose mokymo kursuose pagal šias neformaliojo mokymo programas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) biomasės katilų ir nemūrinių krosnių; 2) geoterminių sistemų ir šilumos siurblių; 3) saulės šviesos ir saulės šilumos energijos gamybos įrenginių. <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 5 straipsnis ir 45 straipsnis.</p> <p>Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų rengimo atestacijai tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1-329 „Dėl Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų rengimo atestacijai“</p>	Reguliuojamoji	Nustatyta montuotojų rengimo atestacijai tvarka ir sąlygos	Montuotojai, jų rengimo įstaigos, paskirtoji valstybės institucijai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>(B) Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų atestavimas</p> <p>Nustatyta atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų ir kitų energetikos darbuotojų:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kvalifikaciniai ir kvalifikacijos tobulinimo reikalavimai; 2) kategorijų sąrašai ir veiklų bei darbų sritys; 3) atestavimo proceso dalyvių pagrindinės funkcijos, atestavimo tvarka ir jų pažymėjimų registro reikalavimai; 4) ginčų sprendimo tvarka. <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 5 straipsnis ir 45 straipsnis.</p> <p>Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 6 straipsnis ir 28 straipsnis.</p> <p>Energetikos objektus, įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 1-220 „Dėl Energetikos objektus, įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“</p>	Reguliuojamoji	Nustatyta atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų ir kitų energetikos darbuotojų atestavimo tvarka ir sąlygos	Energetikos darbuotojai, įskaitant montuotojus, Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos, sertifikavimo įstaigos, energetikos įmonės	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.
<p>(C) Nustatyta energetikos darbuotojų, kurie montuoja (įskaitant paleidimą ir derinimą) nedidelės apimties (iki 100 kW vardinės atiduodamosios galios) atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius (biomasės katilus ir nemūrinės krosnis, geotermines sistemas ir šilumos siurblius, saulės šviesos ir saulės šilumos energijos gamybos įrenginius), atliekamų minėtų įrenginių (toliau – įrenginiai) montavimo darbų kokybės priežiūros tvarka bei sąlygos.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 5 straipsnis ir 45 straipsnis.</p> <p>Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginių montavimo darbų kokybės priežiūros tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1-330 „Dėl atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginių montavimo darbų kokybės priežiūros“</p>	Reguliuojamoji	Nustatyta montuotojų montavimo darbų kokybės priežiūros tvarka bei sąlygos	Montuotojai, sertifikavimo įstaigos, priežiūros institucija	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>7. Miško kirtimo atliekų platesnis naudojimas energijai gaminti:</p> <p>(A) Palankesnės sąlygos miško kirtimo atliekų ruošai ir jų sandėliavimui.</p> <p>Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas miško kirtimo atliekų ruošai ir jų sandėliavimui, nustatyti pagrindiniai miško kirtimų (medienos ruošos, medienos ištraukimo) miškuose biologiniai, ekologiniai ir technologiniai reikalavimai:</p> <p>1) biokurui skirtos miško kirtimo atliekos sandėliuojamos tam skirtose vietose, prie valksmų ar kelių, laikantis priešgaisrinio saugumo ir miško sanitarinės apsaugos reikalavimų;</p>	Reguliuojamoji	Biomasės panaudojimo energijai gaminti plėtra	Miško savininkai, valdytojai, naudotojai	Įgyvendinama	Nuo 2010 m.
<p>2) kelmų rovimas galimas nepriskirtuose saugomoms teritorijoms-IV miškų grupės miškuose, esančiuose plynųjų miško kirtimų biržėse (išskyrus Na, Nae, Ša, Šae, U, ir P augvietėse esančias biržes), išsaugant perspektyvų pomiškį, saugomų rūšių buveines ir užtikrinant dirvos ruošimo ir miško atkūrimo sąlygas.</p> <p>Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. IX-240 16 straipsnis.</p> <p>Miško kirtimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“</p>					
<p>(B) Miško kirtimo atliekų panaudojimo skatinimas.</p> <p>Siekiant skatinti miško kirtimo atliekų panaudojimą, reglamentuotas visų nuosavybės formų miškų vidinės miškotvarkos projektų rengimas, derinimas, tvirtinimas, registravimas ir jų parengimo kokybės kontrolė, nustatyta, kad vidinės miškotvarkos projekto projektinėje dalyje turi būti įvertinamas potencialiai naudotinų miško kirtimo atliekų kiekis.</p> <p>Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. IX-240 14 straipsnis.</p> <p>Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 „Dėl Miškų tvarkymo schemų rengimo ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“</p>	Reguliuojamoji	Biomasės panaudojimo energijai gaminti plėtra	Miškotvarkos projekto rengėjai (miškotvarkos projekto autoriai ir (arba) miškotvarkos projektus rengiantys juridiniai asmenys)	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>8. Lietuvos valstybinių geologinių tyrimų 2011–2015 metų programa</p> <p>Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymas Nr. I-1034, 4 str. 1 dalis. Lietuvos valstybinių geologinių tyrimų 2011–2015 metų programa „Žemės gelmių erdvių, atsinaujinančių ir netradicinių išteklių tyrimai (Geologiniai išteklių)“, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 8 d. įsakymu Nr. D1-743 „Dėl Lietuvos valstybinių geologinių tyrimų 2011–2015 metų programos „Žemės gelmių erdvių, atsinaujinančių ir netradicinių išteklių tyrimai (Geologiniai išteklių)“ patvirtinimo“. Vienas iš siekiamų rezultatų – įvertintos žemės gelmių erdvių, atsinaujinančių ir netradicinių išteklių naudojimo galimybės.</p>	Informacinė	Nustatytos žemės gelmių erdvių, atsinaujinančių ir netradicinių išteklių panaudojimo galimybės	Valstybės institucijos	Įgyvendinta	2010-2015 m.
<p>9. Statybos leidimų išdavimo procedūrų įrenginiams, gaminantiems energiją naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, supaprastinimas</p> <p>Iki 2017-01-01 statybos leidimų išdavimo procedūrų įrenginiams, įskaitant gaminančius energiją naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, supaprastinimui buvo nustatyti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nesudėtingų statinių sąrašas ir statinių priskyrimo nesudėtingiems statiniams ypatumai; 2) nesudėtingiems statiniams priskirtų pastatų ir inžinerinių statinių paprastų konstrukcijų požymiai ir techniniai parametrai; 3) nesudėtingų statinių projektavimui, statybai, statinio projekto vykdymo priežiūrai vadovaujančių neatestuotų asmenų kvalifikaciniai reikalavimai. <p>Nuo 2017-01-01 taip pat pačiais tikslais nustatyta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) statinių klasifikavimas pagal jų naudojimo paskirtį; 2) ypatingųjų statinių kategorijai priskiriamų statinių sąrašas; 3) nesudėtingųjų statinių sąrašas ir nesudėtingiesiems statiniams priskirtų pastatų ir inžinerinių statinių paprastų konstrukcijų požymiai ir techniniai parametrai. <p>Lietuvos Respublikos statybos įstatymo I-1240 2 straipsnis, 10 straipsnis, 20 straipsnis.</p> <p>Statybos techninis reglamentas STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu</p>	Reguliuojamoji	Palankesnės statybos leidimų išdavimo procedūros	Atsinaujinančių išteklių energijos gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2010 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Nr. D1-812 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“ patvirtinimo“ [negalioja nuo 2017-01-01].</p> <p>Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (2016 m. birželio 30 d. įstatymo Nr. XII-2573 redakcija) 2 straipsnis 4 straipsnis ir 24 straipsnis.</p> <p>Statybos techninis reglamentas STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. D1-713 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ patvirtinimo“</p>					
<p>10. Energijos beveik nevarojantys pastatai, kuriuose didžiąją sunaudojamos energijos dalį sudaro atsinaujinančių išteklių energija:</p> <p>Iki 2017-01-01, siekiant didinti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą pastatų sektoriuje; prisidėti pasiekti privalomą tikslą, kad atsinaujinančių išteklių energija iki 2020 m. sudarytų 20 proc. bendro Europos Sąjungoje suvartojamos energijos kiekio; atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas, pasyvaus šildymo ir vėsinimo elementai, tinkama natūrali šviesa ir pastatų projektavimas. Projektuojant naujus pastatus, turi būti įvertinta didelio naudingumo ir (ar) atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą užtikrinančių inžinerinių statinio sistemų naudojimo galimybė ir projekte pateikiami pagrindiniai motyvai, pagrindžiantys pasirinktus projekto sprendinius.</p> <p>Nuo 2017-01-01, projektuojant naujus pastatus (jų dalis), turi būti įvertinta didelio naudingumo ir (ar) iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaunamos energijos naudojimą užtikrinančių statinio inžinerinių sistemų naudojimo galimybė ir projekte pateikti pagrindiniai motyvai, pagrindžiantys pasirinktus projekto sprendinius. Projektuojant efektyviausias energinio naudingumo požiūriu pastato (jo dalies) inžinerines sistemas, pirmenybė turi būti teikiama sistemoms, kuriose energijos gamybai naudojamo energijos šaltinio neatsinaujinančios pirminės energijos faktoriaus vertė mažiausia, atsinaujinančios pirminės energijos faktoriaus vertė didžiausia, o šiose sistemose esančių įrenginių naudingo veiksmo koeficientas didžiausias. Pastato (jo dalies) energinio naudingumo sertifikatas turi būti pateikti duomenys apie atsinaujinančios pirminės energijos sąnaudas.</p>	Reguliuojamoji	Atsinaujinančių išteklių energijos vartojimo didinimas ir efektyvinimas	Projektuotojai, investuotojai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 8 straipsnis ir 51 straipsnis.</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo įgyvendinimo“ 1.10 punktas ir 1.2.27 papunktis.</p> <p>Statybos techninis reglamentas STR 2.01.09:2005 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. D1-624 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.01.09:2005 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“ patvirtinimo“ [negalioja nuo 2017-01-01].</p> <p>Statybos techninis reglamentas STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-754 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ patvirtinimo“</p>					
<p>11. Europos Sąjungos struktūrinė parama</p> <p>2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priemonės:</p> <p>Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. 787 „Dėl sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedo patvirtinimo“.</p> <p>Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. 4-442 patvirtintas „VP3-3.4-ŪM-02-K priemonės „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“ projektų finansavimo sąlygų aprašas“. Projektai buvo atrenkami konkurso būdu. Galioja nuo 2008 m.</p> <p>Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2012 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. 4-922 patvirtintas „VP3-3.4-ŪM-06-V priemonės „Atsinaujinančių energijos išteklių</p>	Finansinė	Atsinaujinančius energijos išteklius energijos gamybai naudojančių objektų statyba ir modernizavimas. Pagal priemonę VP3-3.4-ŪM-02-K energijos gamybos pajėgumų, naudojančių biomasę, galios	Energijos gamintojai	Įgyvendinta	2008-2016 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
panaudojimas energijos gamybai“ projektų finansavimo sąlygų aprašas“. Projektai buvo atrenkami valstybės planavimo būdu. Galioja nuo 2012 m.		padidėjimas 160 MW, įrengti nauji energijos gamybos pajėgumai, naudojantys biomasę 50 vienetai. Pagal priemonę VP3-3.4-ŪM			
		06-V energijos gamybos pajėgumų, naudojančių biomasę, galios padidėjimas 30,5 MW, įrengti nauji energijos gamybos pajėgumai, naudojantys biomasę 4 vienetai.			
12. Atsinaujinantys energijos išteklių pramonei LT+ (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.2.1-LVPA-K-836) Atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių energijos gamybos pajėgumų įrengimas, naujų atsinaujinančių energijos išteklių efektyvesnio panaudojimo technologijų kūrimas ir diegimas pramonės įmonėse, siekiant naudoti energiją pačių įmonių vidiniams poreikiams tenkinti bei sudarant galimybę perteklinę energiją tiekti kitoms pramonės įmonėms ar perduoti į centralizuotus energetinius tinklus.	Finansinė	Papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai – 20,57 MW	MVĮ ir didelės pramonės įmonės	Įgyvendinama	2014–2023 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ priemonės Nr. 04.2.1-LVPA-K-836 „Atsinaujinantys energijos ištekliai pramonei LT+“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. spalio 20 d. įsakymu Nr. 4-647 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ priemonės Nr. 04.2.1-LVPA-K-836 „Atsinaujinantys energijos ištekliai pramonei LT+“ projektų finansavimo sąlygų aprašo“</p>					
<p>13. Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas Vilniaus mieste (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.1.1-LVPA-V-108)</p> <p>Atsinaujinančių išteklių energijos panaudojimo plėtra efektyviai šilumos ir elektros energijos gamybai kogeneracinėje elektrinėje Vilniuje.</p> <p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-V-108 priemonės „Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas Vilniaus mieste“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 1-108 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir</p>	Finansinė	Atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniame energijos balanse – 23 proc., papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai – 228 MW	UAB Vilniaus kogeneracinė jėgainė, „Lietuvos energija“, UAB	Įgyvendinama	2014–2023 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-V-108 priemonės „Didelio efektyvumo kogeneracijos skatinimas Vilniaus mieste“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“					
<p>14. Komunalinių atliekų deginimo pajėgumų plėtra (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė <u>Nr. 05.2.1-APVA-V-022</u>)</p> <p>Komunalinių atliekų deginimo (naudojimo energijai gauti) įrenginių statyba.</p> <p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“, 65 punktas.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.2.1-APVA-V-022 priemonės „Komunalinių atliekų deginimo pajėgumų plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. D1-224 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ 05.2.1-APVA-V-022 priemonės „Komunalinių atliekų deginimo pajėgumų plėtra“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“</p>	Finansinė	<p>Sąvartynuose šalinamų komunalinių atliekų dalis – 30 proc., sukurti komunalinių atliekų panaudojimo energijai gauti pajėgumai – 160.000 tonų per metus</p>	UAB Vilniaus kogeneracinė jėgainė	Įgyvendinama	2014–2023 m.
15. Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė <u>Nr. 04.1.1-LVPA-K-110</u>)	Finansinė	Atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniame energijos balanse – 23 proc.,	Šilumos tiekėjai ir (potencialūs) nepriklausomi šilumos gamintojai.	Įgyvendinama	2014–2023 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Naujų didelio efektyvumo biokuro kogeneracijos įrenginių (iki 5 MW elektrinės galios, visas nominalus šiluminis našumas ne didesnis nei 20 MW) įrengimas centralizuoto šilumos teikimo sistemose (išskyrus Vilniuje ir Kaune).</p> <p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-110 priemonės „Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1-338 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-110 priemonės „Nedidelės galios biokuro kogeneracijos skatinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“</p>		papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai – 18 MW			
<p>16. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų ir 2014-2020 metų programos</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programa, patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C (2007) 5076.</p> <p>Pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos priemones skatinamas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas. Paramos intensyvumas kinta nuo 40 iki 65 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programa, patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemones skatinamas miško kirtimo atliekų ir biudujų naudojimas. Paramos intensyvumas kinta nuo 40 iki 65 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų.</p> <p>https://zum.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/kaimo-pletra</p>	Finansinė	Elektros energijos gamyba vėjo elektrinėse, biudujų gamyba	Ūkininkai	2007-2013 Įgyvendinta 2015 m. 2014-2020 Įgyvendinama	2007-2013 Nuo 2007 m. 2014-2020 Nuo 2014 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>17. Investicijos į miškininkystės technologijas (Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos <u>priemonė</u>)</p> <p>Atsinaujinančių energijos šaltinių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimas bioekonomikos tikslais.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos finansinis planas, patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842.</p>	Finansinė	Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra	Privatų miškų valdytojai, savivaldybės ir labai mažos bei mažos įmonės	Įgyvendinama	2014–2020 m.
<p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“</p>					
<p>18. Parama investicijoms į žemės ūkio valdas (Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos <u>priemonė</u>)</p> <p>Pagal priemonę remiamos veiklos:</p> <p>1) biodujų gamyba gyvulininkystės ūkyje iš ūkyje susidarančių atliekų. Pagamintos biodujos, šilumos ir elektros energija gali būti naudojamos tik valdos reikmėms;</p> <p>2) trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimas.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos finansinis planas, patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“</p>	Finansinė	Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra	Asmenys, užsiimančys žemės ūkio veikla ir savo vardu įregistravę ūkininko ūkį ir valdą	Įgyvendinama	2014–2020 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
19. Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas (A) Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas Nr. VIII-1183, 10 str. Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programos lėšomis finansuojamų investicinių projektų įgyvendinimo ir priežiūros tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. 437 „Dėl Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programos lėšomis finansuojamų investicinių projektų įgyvendinimo ir priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“.	Finansinė	Atsinaujinančius energijos išteklius energijos gamybai naudojančių objektų statyba	Energijos gamintojai	Igyvendinama	Nuo 2003 m.
(B) Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymas Nr. XI-329, 10 str. Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. D1-275 „Dėl Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.	Finansinė	Atsinaujinančius energijos išteklius energijos gamybai naudojančių objektų statyba	Energijos gamintojai	Igyvendinama	Nuo 2010 m.
20. Interneto svetainė „Atsinaujinantieji energijos ištekliai Lietuvoje“ Ši interneto svetainė – bendras valstybės įmonės Energetikos agentūros, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos ir Danijos konsultacinės įmonės „Danish Energy Management A/S“ projektas lietuvių ir anglų kalbomis. Interneto svetainėje pateikiama aktuali informacija apie atsinaujinančių energijos išteklių teisinį reglamentavimą Lietuvoje, finansavimo mechanizmus. Pateikiamos skaičiuoklės, padedančios nustatyti kiek energijos galima gauti iš konkrečių atsinaujinančių energijos išteklių (AEI), įvertinti energijos poreikį. Interneto svetainėje yra interaktyvus Lietuvos teritorijoje veikiančių AEI jėgainių žemėlapis, kuriame galima patogiai atlikti atrankas pagal vietovę, naudojamo AEI rūšį, jėgainės instaliuotą galią. Svetainėje pateikiama statistinė informacija apie AEI naudojimą Lietuvoje ir Europos Sąjungoje, mokslinių tyrimų ataskaitos ir kiti leidiniai. http://www.avei.lt	Informacinė	Visuomenės informuotumo augimas	Energijos gamintojai ir vartotojai, mokslo, studijų, valdžios ir savivaldos institucijos	Igyvendinama	Nuo 2011 m.
Elektra					
21. Pirmenybinis elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, persiuntimas elektros energijos perdavimo ar skirstymo tinklais	Reguliuojamoji	Elektros energijos gamybos iš	Perdavimo sistemos operatorius ir skirstomųjų tinklų	Igyvendinama	Nuo 2011 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Elektros tinklų operatorius turi visą gamintojo pasiūlytos elektros energijos kiekį, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, pirmumo teise iš gamintojo priimti, perduoti ir (ar) paskirstyti skaidriais ir nediskriminaciniais tarifais. Ši elektros energijos priėmimo, perdavimo ir (ar) paskirstymo pirmumo teisė gamintojui užtikrinama kitų elektros energijos gamintojų, naudojančių neatsinaujinančius energijos išteklius, pagamintos elektros energijos atžvilgiu.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 17 str.</p>		atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	operatorius, elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai		
<p>22. Atsinaujinančius energijos išteklius naudojančios elektrinės prijungimo prie elektros tinklo nuolaida</p> <p>Prijungimo prie elektros tinklo išlaidos paskirstomos tokiomis dalimis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kai gamintojo prijungiamos elektrinės įrengtoji galia viršija 350 kW, gamintojas moka 40 proc. prijungimo prie elektros tinklų išlaidų, o prijungiantis operatorius moka 60 proc. prijungimo išlaidų; • kai gamintojo prijungiamos elektrinės įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 350 kW, gamintojas moka 20 proc. prijungimo prie elektros tinklų išlaidų, o prijungiantis operatorius moka 80 proc. prijungimo išlaidų. <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 21 str.</p> <p>Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p> <p>Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-235 „Dėl Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodikos patvirtinimo“.</p>	Finansinė	Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinta	Nuo 2011 m. iki 2015-07-31

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>23. Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių supirkimo tarifai</p> <p>Nustatomas fiksuotas elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių tarifas elektrinėms, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 10 kW, ir fiksuotų tarifų didžiausio galimo dydžio aukcionuose dalyvaujantiems gamintojams, gaminantiems ir tiekiantiems į tinklą elektros energiją, naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, ir kurie įrenginiams įsigyti po Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo įsigaliojimo dienos nėra pasinaudoję nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programos ir (ar) savivaldybių atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programos lėšomis Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatyta tvarka.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 3 str. 2 dalies 1 punktą.</p> <p>Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-233 „Dėl elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo metodikos patvirtinimo“.</p>	Finansinė	Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinta	Nuo 2011-08-10 iki 2015-07-31
<p>24. Prieigos prie elektros tinklų užtikrinimas ir tinklų optimizavimas</p> <p>Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos apima atsinaujinančių energijos išteklių elektrinių prijungimą prie elektros tinklų bei elektros tinklų operatoriaus atliekamą elektros tinklų optimizavimą, plėtrą ir (ar) rekonstravimą, užtikrinančius gamybos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius plėtrą.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 21 str.;</p> <p>Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 liepos 18 d. nutarimu Nr. 916 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;</p>	Reguliuojamoji	Prieigos prie elektros tinklų elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių įrenginiams gerėjimas	Perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Reikalavimai pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašui, patvirtinti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 25 d. nutarimu Nr. O3-193 „Dėl Reikalavimų pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašui patvirtinimo“, kurie reglamentuoja Pasinaudojimo tinklais tvarkos aprašo rengimo bendruosius principus ir tvarką.</p>					
<p>25. Elektros tinklų galios ir pralaidumo rezervavimas</p> <p>Elektros tinklų operatoriai rezervuoja jų valdomų elektros tinklų pralaidumus, kiek to reikia atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms prijungti ir jose pagamintai elektros energijai persiųsti. Elektros energijos perdavimo sistemos operatorius, bendradarbiaudamas su skirstomųjų tinklų operatoriumi, savo interneto tinklalapyje skelbia ir nuolat atnaujina aktuales duomenis apie esamą laisvą elektros perdavimo tinklų galią ir pralaidumus. Elektros tinklų operatorių sąnaudos, patirtos rezervuojant elektros tinklų galią ir pralaidumus atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms prijungti, laikomos papildomomis elektros tinklų operatoriaus sąnaudomis, susijusiomis su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra, jas tvirtina Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 3 straipsnis ir 20 straipsnis.</p> <p>Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p> <p>Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2012 m. birželio 18 d. nutarimu Nr. O3-159 suderintas LITGRID AB Elektros energijos gamintojų pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašas.</p> <p>Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2012 m. liepos 27 d. nutarimu Nr. O3-201 suderintas AB LESTO Elektros energijos gamintojų pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašas</p>	Finansinė	Elektros tinklų galios ir pralaidumo užtikrinimas persiųsti elektros energijai, pagamintai iš atsinaujinančių energijos išteklių	Energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>26. Elektros energijos, kuriai pagamini naudoti atsinaujinantys energijos ištekliai, balansavimas ir elektrinės gamybos pajėgumų rezervavimas</p> <p>Elektros energijos gamintojai, elektros energijai gaminti naudojantys atsinaujinančius energijos išteklius, atleidžiami nuo pagamintos elektros energijos balansavimo bei jiems garantuojamas gamybos pajėgumų rezervavimas skatinimo laikotarpiu.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 3 straipsnis ir 20 straipsnis.</p> <p>Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“</p>	Reguliuojamoji	Elektros energijos gamybos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius didėjimas	Energijos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.
<p>27. Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kilmės garantijos</p> <p>Nustatyta kilmės garantijų, suteikiamų elektros energijai, pagamintai naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, išdavimo bendrieji kriterijai, sąlygos, reikalavimai ir tvarka. Už elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kilmės garantijų išdavimą atsakinga institucija yra perdavimo sistemos operatorius.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 5 straipsnis, 28 ir 29 straipsniai.</p> <p>Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 7 6 straipsnis.</p> <p>Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kilmės garantijų teikimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2005 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. 4-346 „Dėl Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, kilmės garantijų teikimo taisyklių patvirtinimo“ [negalioja nuo 2017-01-01]</p>	Reguliuojamoji	Kilmės garantijų, elektros energijai, pagamintai naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, išdavimas	Asmenys, gaminantys elektros energiją elektrinėse, naudojančiose atsinaujinančius energijos išteklius, perkantys ir (ar) parduodantys naudojant atsinaujinančius energijos išteklius pagamintą elektros energiją, skirstomųjų tinklų operatoriai ir perdavimo sistemos operatorius	Įgyvendinama	2005–2016 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>28. Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimai</p> <p>Nustatyta leidimų vykdyti veiklą elektros energetikos sektoriuje išdavimo, pakeitimo, patikslinimo, dublikatų išdavimo, leidimų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, leidimų galiojimo panaikinimo, leidimų galiojimo termino pratęsimo, leidimų registravimo ir informacijos apie leidimus skelbimo tvarka bei reglamentuoti leidimais reguliuojamos veiklos bendrieji kriterijai, sąlygos ir reikalavimai.</p> <p>Veiklai elektros energetikos sektoriuje vykdyti išduodami šie leidimai:</p>	Reguliuojamoji	Teisiškai sureguliuotas leidimų išdavimas elektros energetikos veiklai atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje	Elektros energijos gamintojai, kurie elektros energijai gaminti naudoja atsinaujinančius energijos išteklius	Įgyvendinama	Nuo 2013 m.
<p>1) leidimas gaminti elektros energiją;</p> <p>2) leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus;</p> <p>3) leidimas tiesti tiesioginę liniją;</p> <p>4) leidimas eksportuoti elektros energiją į valstybes, kurios nėra valstybės narės;</p> <p>5) leidimas importuoti elektros energiją iš valstybių, kurios nėra valstybės narės;</p> <p>6) leidimas vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekimo veiklą.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 16 straipsnis ir 49 straipsnis.</p> <p>Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 5 straipsnis.</p> <p>Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 6 straipsnis ir 16 straipsnis.</p> <p>Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. 1-212 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“</p>					
<p>29. Elektros energiją gaminantys vartotojai</p> <p>Elektros energiją gaminančių vartotojų saulės šviesos energijos elektrinėse, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 10 kW, o saulės šviesos energijos elektrinėse, pastatytose ant valstybei ar savivaldybei priklausančių pastatų, kuriuos biudžetinės ar viešosios įstaigos valdo patikėjimo teise, ar integruotose į šiuos pastatus saulės šviesos energijos elektrinėse – ne didesnė kaip 50 kW, ir neviršija pusės gaminančio</p>	Finansinė	Saulės šviesos energijos panaudojimo elektros energijos gamybai buitinių	Buitiniai vartotojai, ir biudžetinės bei viešosios įstaigos	Įgyvendinama	Nuo 2015 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>virtotojo objektui suteiktos leistinosios naudoti galios dydžio, pagaminto elektros energijos kiekio apskaita tvarkoma pagal elektros energijos apskaitos prietaisų, fiksuojančių suvartotą ir pagamintą elektros energiją, rodmenis. Gaminantis virtotojas už elektros energijos kiekį, kuris kaupimo laikotarpiu buvo patiektas į elektros tinklus ir po to suvartotas savo reikmėms ir ūkio poreikiams, nemoka už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas ir už tinklų operatorių suteiktas paslaugas, išskyrus gaminantiems virtotojams nustatytą naudojimosi elektros tinklais kainą.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 20 straipsnis</p> <p>Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2 straipsnis, 9 straipsnis ir 67 straipsnis</p>		virtotojų objektuose ir biudžetinėse ir viešosiose įstaigose skatinimas			
<p>30. Paramos mechanizmai elektros energijai, pagamintai iš atsinaujinančių energijos išteklių, skatinant veiksmingiausių technologijų diegimą</p> <p>Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija nuo 2011 m. parengė ir patvirtino teisės aktus, įgyvendinančius Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatas. Pagrindiniai šie teisės aktai:</p> <p>1) 2012 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. O3-279 patvirtino Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainos nustatymo metodiką;</p> <p>2) 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-229 patvirtino Skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų nuostatus;</p> <p>3) 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-233 patvirtino Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo metodiką;</p> <p>4) 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-235 patvirtino Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodiką;</p> <p>5) 2011 m. rugsėjo 26 d. nutarimas Nr. O3-249 „Dėl fiksuoto tarifo didžiausio galimo dydžio nustatymo“.</p>	Finansinė	Energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių didėjimas	Energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.
Šiluma ir vėsuma					

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>31. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo šilumos ir vėsumos energijai gaminti skatinimas</p> <p>Valstybė (savivaldybės) Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme ir šių įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis skatina šilumos ir vėsumos energijos gamybą naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, be kita ko, planuojant ir vykdant šilumos ir vėsumos energijos gamybos pajėgumų plėtrą, taip pat užtikrinant privalomą šilumos energijos gamybos įrenginių prijungimą prie šilumos perdavimo tinklų ir šilumos energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, supirkimą pirmumo teise. Šilumos ir (ar) vėsumos energijos, tiekiamos į aprūpinimo šiluma (vėsuma) sistemas, taip pat vartojamos pramonės įmonėse, žemės ūkio ir komerciniuose objektuose, gamybos projektų įgyvendinimas gali būti finansuojamas iš Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltinių Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1 straipsnis, 3 straipsnis, 7 straipsnis, 11 straipsnis, 12 straipsnis, 20 straipsnis, 23–26 straipsniai.</p> <p>Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 4 straipsnis ir 10 straipsnis.</p> <p>Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“</p>	Reguliuojamoji	Platesnis atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas šilumos ir vėsumos energijai gaminti	Šilumos ir vėsumos gamintojai ir vartotojai, valdžios ir savivaldos institucijos	Įgyvendinama	Nuo 2012 m.
<p>32. Rekonstruojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus, užtikrinti, kad Vilniaus centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai būtų įrengta iki 145 MW elektrinės galios / iki 240 MW šiluminės galios atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius (komunalines atliekas) naudojančių įrenginių</p>	Reguliuojamoji	Vilniaus centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai būtų įrengta iki 145	Valstybė ar valstybės valdomos bendrovės valdo ne mažiau kaip 51 procentą projektą	Vykdoma	Nuo 2015 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>Palankiausias sąlygos ir galimybės naudoti didelio naudingumo kogeneraciją šiuo metu yra Vilniuje ir Kaune, nes juose bazinis šilumos poreikis gana didelis. Jam patenkinti galima gaminti rinkos sąlygomis konkurencingą elektros energiją. Nauja Vilniaus kogeneracinė jėgainė, numatoma, galės pagaminti apie 40 proc. Vilniaus centralizuotai tiekiamos šilumos. Esant prognozuojamai šilumos gamybos kainai, svertinė šilumos gamybos kaina Vilniaus CŠT sistemoje 2020 m. galėtų būti apie 20 proc. mažesnė lyginant su 2013 m. Taip pat Vilniaus kogeneracinė jėgainė pagamintų apie 0,4 TWh elektros energijos, tiek pakaktų elektros energija aprūpinti 230 tūkst. namų ūkių.</p> <p>Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnis ir 7 straipsnis.</p> <p>Nacionalinė šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“</p>		<p>MW elektrinės galios / iki 240 MW šiluminės galios atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius (komunalines atliekas) naudojančių įrenginių</p>	<p>įgyvendinančios bendrovės akcijų ir tokių akcijų suteikiamų balsavimo teisių</p>		
<p>33. Rekonstruojant esamus kogeneracinius pajėgumus ar statant naujus, užtikrinti, kad Kauno centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai būtų įrengta iki 53 MW elektrinės galios / iki 130 MW šiluminės galios atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius (komunalines atliekas) naudojančių įrenginių</p> <p>Palankiausias sąlygos ir galimybės naudoti didelio naudingumo kogeneraciją šiuo metu yra Vilniuje ir Kaune, nes juose bazinis šilumos poreikis gana didelis. Jam patenkinti galima gaminti rinkos sąlygomis konkurencingą elektros energiją. Kaune planuojama įrengti naują didelio efektyvumo atliekomis kūrenamą kogeneracinę jėgainę, kurios elektrinė galia sieks apie 24 MW, o šilumos gamybos galia apie 70 MW. Tokie pajėgumai leis racionaliai panaudoti apie 200 tūkst. tonų regione susidarančių komunalinių atliekų, likusių po rūšiavimo, ir pagaminti apie 500 GWh šilumos bei apie 170 GWh elektros energijos. Jėgainėje bus galima pagaminti apie 40 proc. Kauno miesto šilumos poreikio</p> <p>Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnis ir 7 straipsnis.</p>	<p>Reguliuojamoji</p>	<p>Kauno centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai būtų įrengta iki 53 MW elektrinės galios / iki 130 MW šiluminės galios atsinaujinančius ir (ar) vietinius energijos išteklius (komunalines atliekas) naudojančių įrenginių</p>	<p>Valstybė ar valstybės valdomos bendrovės valdo ne mažiau kaip 51 procentą projekta įgyvendinančios bendrovės akcijų ir tokių akcijų suteikiamų balsavimo teisių</p>	<p>Planuojama</p>	<p>Nuo 2015 m.</p>

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
Nacionalinė šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“					
<p>34. Statant naujus kogeneracinius pajėgumus, užtikrinti, kad kitų miestų centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai būtų įrengta 43 MW elektrinės galios biokuro ir (ar) biodujų kogeneracinių įrenginių</p> <p>Priemonė skirta mažinti šilumos energijos kainas ir aplinkos taršą, šilumos energijai gaminti naudojamo kuro balanse teikiant pirmenybę atsinaujinantiems ir (ar) vietiniams ištekliams.</p>	Reguliuojamoji	Kitų miestų centralizuoto šilumos tiekimo sistemoje papildomai būtų įrengta 43 MW elektrinės galios biokuro ir (ar) biodujų kogeneracinių įrenginių	Juridiniai asmenys	Planuojama	Nuo 2015 m.
<p>Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnis ir 7 straipsnis</p> <p>Nacionalinė šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“</p>					
<p>35. Įrengti naujus ar modernizuoti esamus atsinaujinančius energijos išteklius naudojančius šilumos energiją gaminančius įrenginius</p> <p>Numatoma įrengti naujus įrenginius ar pritaikyti esamų įrenginių pajėgumus arba prie centralizuoto šilumos tiekimo prijungti esamus įrenginius, kurie atitiktų direktyvos 2010/75/ES reikalavimus. Investicijos turėtų būti planuojamos taip, kad užtikrintų neatsinaujinančius energijos išteklius naudojančių įrenginių atitiktų direktyvoje 2010/75/ES nustatytiems taršos reikalavimams, – pirmenybė teikiama naujiems neatsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms šilumos ir (ar) elektros energijos gamybos įrenginiams, pakeisiantiems esamus įrenginius ir atitinkantiems direktyvoje 2010/75/ES nustatytiems taršos reikalavimus, arba aplinkos taršos mažinimo priemonėms, siekiant sumažinti dabar veikiančių centralizuoto šilumos tiekimo šilumos gamybos įrenginių, kurie bus naudojami po 2015 metų, taršos lygį iki nustatyto direktyvoje 2010/75/ES.</p> <p>Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnis ir 7 straipsnis.</p>	Reguliuojamoji	Nauji ar modernizuoti esami atsinaujinančius energijos išteklius naudojantys šilumos energiją gaminantys įrenginiai	Juridiniai asmenys	Įgyvendinama	Nuo 2015 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
Nacionalinė šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“					
<p>36. Bendros elektros ir šilumos gamybos centralizuoto šilumos tiekimo sektoriuje plėtra, pirmenybę teikiant elektros energijos ir šilumos gamybai iš atsinaujinančių energijos išteklių</p> <p>Peržiūrimi ir (ar) pakeičiami teisės aktai, siekiant užtikrinti ekonomiškai pagrįstą ir su elektros energijos sektoriaus vystymo strateginėmis kryptimis suderintą bendros elektros ir šilumos gamybos centralizuoto šilumos tiekimo sektoriuje plėtrą, pirmenybę teikiant elektros energijos ir šilumos gamybai iš atsinaujinančių energijos išteklių.</p> <p>Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo IX-1565 2 straipsnis ir 7 straipsnis.</p> <p>Nacionalinė šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“</p>	Reguliuojamoji	Peržiūrėti ir (ar) pakeisti teisės aktai	Valstybinės ir savivaldybių institucijos	Įgyvendinama	Nuo 2015 m.
<p>37. Biokuro panaudojimo skatinimas šilumos energijai gaminti (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.1.1-LVPA-K-109)</p> <p>Biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių (iki 10 MW šiluminės galios) įrengimas rekonstruojamose ar naujai statomose katilinėse, pakeičiant iškastinį kurą centralizuotai tiekiamos šilumos gamyboje.</p> <p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo</p>	Finansinė	Atsinaujinančių išteklių energijos dalis galutiniame energijos balanse – 23 proc., papildomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos pajėgumai – 70 MW	Šilumos tiekėjai ir nepriklausomi šilumos gamintojai, eksploatuojantys iškastinį kurą naudojančius šilumos gamybos įrenginius	Įgyvendinama	2014–2023 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-109 priemonės „Biokuro panaudojimo skatinimas šilumos energijai gaminti“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. 1-143 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-109 priemonės „Biokuro panaudojimo skatinimas šilumos energijai gaminti“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“					
38. Biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių keitimas (2014–2020 ES fondų investicijų Lietuvoje priemonė Nr. 04.1.1-LVPA-K-112)	Finansinė	Atsinaujinančių išteklių energijos	Šilumos tiekėjai ir nepriklausomi šilumos gamintojai	Įgyvendinama	2014–2023 m.
<p>Nusidėvėjusių biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių keitimas naujais (iki 10 MW šiluminės galios) centralizuoto šilumos tiekimo sistemose.</p> <p>Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą“, 6.2.7 papunktis.</p> <p>2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-112 priemonės „Biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių keitimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. rugsėjo 22 d. įsakymu Nr. 1-247 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.1.1-LVPA-K-112 priemonės „Biokurą naudojančių šilumos gamybos įrenginių keitimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“</p>		<p>dalis galutiniame energijos balanse – 23 proc., pakeistų (naujai įrengtų) biokuro įrenginių vardinė (nominali) šiluminė galia – 35 MW</p>			
Biodegalai					

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>39. Finansavimas žaliavų, skirtų biodegalų gamybai, įsigijimui</p> <p>Valstybės pagalba kompensuojant dalį rapsų aliejaus, skirto rapsų metilo (etilo) esterui (RME) gaminti, ir dehidratuoto etanolio gamybai nupirktų rapsų ir javų grūdų (žaliava) kainos (pagalba) teikiama iš valstybės biudžeto lėšų. Pagalbos gavėjams kompensuojamos žaliavos įsigijimo (išauginimo) išlaidos, padarytos nuo einamųjų metų sausio 1 d. iki einamųjų metų lapkričio 15 d.: rapsų grūdų – 46,34 Eur už toną, javų grūdų – 33,02 Eur už toną.</p> <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 10 str. 1 ir 2 dalimis.</p> <p>Biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. 3D-417 „Dėl biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisyklių patvirtinimo“.</p>	Finansinė	Žemės ūkio produkcijos, naudojamos biodegalų gamybai, augimas	Biodegalų gamintojai	Įgyvendinama	Nuo 2008 m.
<p>40. Privalomas biodegalų maišymas į mineralinius degalus</p> <p>Degalų pardavimo vietose turi būti prekiaujama Lietuvos arba Europos standartų reikalavimus atitinkančiu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • benzinu, kuriame yra nuo 5 iki 10 procentų biodegalų, ir • dyzelinu, kuriame yra ne mažiau kaip 7 procentai biodegalų • 1 ir 2 arktinės klasės dyzelinas žiemos laikotarpiu gali būti be biodegalų. <p>Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 17 str.</p> <p>Prekybos naftos produktais taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. gruodžio 14 d. įsakymas Nr. 1-346 „Dėl prekybos naftos produktais taisyklių patvirtinimo“.</p> <p>Lietuvos Respublikoje vartojamų naftos produktų, biodegalų ir skystojo kuro privalomųjų kokybės rodikliai, patvirtinti Lietuvos Respublikos energetikos ministro, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2010 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 1-348/D1-1014/3-742 „Dėl Lietuvos</p>	Reguliuojamoji	Atsinaujinančių energijos išteklių vartojimo transporto sektoriuje augimas	Naftos produktų tiekėjai. Degalų pardavėjai	Įgyvendinama	Nuo 2011 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
Respublikoje vartojamų naftos produktų, biodegalų ir skystojo kuro privalomųjų kokybės rodiklių patvirtinimo“.					
41. Akcizų lengvata biodegalams Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 27 ir 40 str. nustatytos akcizų lengvatos biodegalams.	Finansinė	Energetinių produktų, kurių sudėtyje yra biologinės kilmės medžiagų, gamybos augimas	Energetinių produktų gamintojai	Igyvendinama	Nuo 2010 m.
Biodujos					
42. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo dujoms gaminti skatinimas (A) Biodujų gamyba skatinama biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie dujų sistemos išlaidas paskirstant biodujų gamintojui ir dujų sistemos operatoriui. (B) Dujų sistemos operatoriai privalomai superka biodujas į dujų perdavimo ir (ar) skirstymo sistemas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais tarifais. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 3 straipsnis, 6 straipsnis, 20 straipsnis, 30–36 straipsniai. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“	Reguliuojamoji	Biodujų gamybos skatinimas	Biodujų gamintojai	Igyvendinama	Nuo 2012 m.
43. Parama biodujų gamybai iš atsinaujinančių energijos šaltinių (Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonė) Atsinaujinančių energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo bei naudojimo bioekonomikos tikslais palengvinimui remiama:	Finansinė	Biodujų gamybos plėtra	Biodujų iš atsinaujinančių energijos išteklių gamintojai	Igyvendinama	2014–2020 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>1) biodujų gamyba iš gyvulių, paukščių mėšlo bei kitų biologiškai skaidžių atliekų, atitinkanti Reglamento (ES) Nr. 651/2014 36 str. 2 p. b) papunkčio ir 5 p. a) papunkčio reikalavimus;</p> <p>2) biometano gamyba ir suspaudimas, atitinkantys Reglamento (ES) Nr. 651/2014 36 str. 2 p. b) papunkčio ir 5 p. a) papunkčio reikalavimus;</p> <p>3) šilumos ir elektros energijos gamyba biodujų gamybos įrenginiuose, atitinkanti Reglamento (ES) Nr. 651/2014 41 str. 6 p. c) papunkčio reikalavimus;</p> <p>4) deguotų substrato gamyba, atitinkanti Reglamento (ES) Nr. 651/2014 36 str. 2 p. b) papunkčio ir 5 p. a) papunkčio reikalavimus.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos finansinis planas, patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“</p>					
Biokuras					
<p>44. Sukurti skaidrią, konkurencingą, mažai koncentruotą vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių gamintojų ir tiekėjų rinką – sudaryti galimybes prekiauti įvairių rūšių tvariais vietiniais ir atsinaujinančiais energijos ištekliais (kelmai, durpės, ligninas ir kt.) ir užtikrinti optimalią biokuro kainą šilumos gamintojams.</p> <p>Ši priemonė nustato Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos organizavimo, administravimo, reguliavimo, priežiūros ir kontrolės teisinius pagrindus, taip pat reglamentuoja centralizuotos prekybos biokuru, prekybos gamtinėmis dujomis ir pagalbinais apsaugos nuo energijos kainų svyravimo instrumentais visuomeninius santykius. Pagrindiniai tikslai:</p> <p>1) nustatyti energijos išteklių biržos organizavimo, administravimo ir reguliavimo teisinius pagrindus;</p>	Reguliuojamoji	Sukurta skaidri, konkurencingą, mažai koncentruotą vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių gamintojų ir tiekėjų rinką	Vietinius ir atsinaujinančius energijos išteklis naudojantys gamintojai ir tiekėjai	Įgyvendinama	Nuo 2015 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>2) sudaryti galimybes energijos išteklių rinkos dalyviams efektyviai konkuruoti energijos išteklių rinkoje ir naudotis skaidria, aiškiai sureguliuota ir nediskriminaciniais pagrindais veikiančia centralizuota prekybos energijos ištekliais sistema;</p> <p>3) sudaryti sąlygas formuoti skirtingų rūšių biokuro rinkai, mažinti biokuro gamybos ir prekybos koncentraciją ir užtikrinti skaidrią biokuro kainodarą;</p> <p>4) sudaryti sąlygas energijos išteklių rinkos dalyviams efektyviai prekiauti biokuru ir sukurti centralizuotą elektroninę prekybos sistemą;</p> <p>5) užtikrinti gamtinių dujų tiekimo ir prekybos diferencijavimą – sudaryti teises sąlygas efektyviai prekiauti gamtinėmis dujomis;</p> <p>6) sudaryti prekybos pagalbiniais instrumentais ir jos tolesnės plėtros teises sąlygas;</p>					
<p>7) užtikrinti darnią, skaidrią ir integralią efektyvia konkurencija ir nediskriminavimu pagrįstos energijos išteklių rinkos plėtrą.</p> <p>Lietuvos Respublikos energijos išteklių rinkos įstatymas Nr. XI-2023.</p> <p>Nacionalinė šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 284 „Dėl Nacionalinės šilumos ūkio plėtros 2015–2021 metų programos patvirtinimo“.</p> <p>Centralizuotos prekybos biokuru taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. 1-182 „Dėl Centralizuotos prekybos biokuru taisyklių patvirtinimo“.</p> <p>BALTPOOL UAB yra Lietuvos energijos išteklių biržos operatorius, turintis teisę organizuoti prekybą biokuro produktais.</p> <p>Vykdamas energijos išteklių operatoriaus veiklą BALTPOOL UAB siekia šių tikslų:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) didinti biokuro sektoriaus skaidrumą ir patikimumą; 2) skatinti konkurenciją ir rinkos vystymąsi; 3) didinti biokuro sektoriaus standartizaciją, sukuriant aiškias taisykles, pagal kurias vienodomis sąlygomis konkuruotų visi rinkos dalyviai; 4) didinti žaliavų prekybos efektyvumą; 5) užtikrinti efektyvų, skaidrų ir teisingą VIAP lėšų administravimą. 					

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Igyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
45. Mokesčio už aplinkos teršimą lengvata (A) Vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 5 str. 3 ir 4 dalimis: 3 dalies 4 punktas: Nuo mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių atleidžiami fiziniai ir juridiniai asmenys, teršiantys iš transporto priemonių, naudojančių nustatytus standartus atitinkančius biodegalus, ir pateikę biodegalų sunaudojimą patvirtinančius dokumentus.	Finansinė	Biodegalų vartojimo augimas	Biodegalų vartotojai (iš mobilių taršos šaltinių)	Igyvendinama	Nuo 2003 m.
(B) 4 dalis: Fiziniai ir juridiniai asmenys, pateikę biokuro sunaudojimą patvirtinančius dokumentus, už išmetamą į atmosferą taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime ar taršos leidime nustatytą teršalo kiekį, susidarantį naudojant biokurą, nuo mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių atleidžiami.	Finansinė	Biokuro vartojimo augimas	Biokuro vartotojai (iš stacionarių taršos šaltinių)	Igyvendinama	Nuo 2006 m.
46. Trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimo finansavimas Pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ viena iš remiamų veiklų yra trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimas. Parama trumpos rotacijos želdiniams įveisti negali būti didesnė kaip 1500 Eur/ha. Paramos intensyvumas – iki 70 proc. Pagal veiklos sritį „Trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimas“ paramos gali kreiptis fiziniai ir juridiniai asmenys, teisėtai valdantys žemės ūkio naudmenas. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa, patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C (2007) 5076. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ antrosios ir trečiosios veiklos sričių įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. 3D-480 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ antrosios ir trečiosios veiklos sričių įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“.	Finansinė	Trumpos rotacijos plantacinių želdinių ploto didėjimas	Žemės ūkio naudmenas valdantys asmenys	Igyvendinta	Nuo 2007-2015 m.
47. Parama už energetinius augalus, skirtus biokuro gamybai Nustatyta paramos skyrimo tvarka ir reikalavimai žemės ūkio veiklos subjektams, auginantiems energetinius augalus (žemės ūkio augalus: javus, rapsus, cukrinius	Finansinė	Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra	Biokuro žaliavos augintojai, supirkėjai ir perdirbėjai	Igyvendinama	Nuo 2007 m.

Priemonės pavadinimas ir nuoroda	Priemonės tipas	Numatomas rezultatas	Tikslinė grupė ir (arba) veikla	Įgyvendinama ar planuojama	Priemonės pradžios ir pabaigos datos
<p>runkelius, kukurūzus, daugiametes žoles, trumpos vegetacijos medžius ir krūmus (gluosnius, karklus, tuopas, drebulės, baltalksnis) biokuro žaliavai gaminti ir juos superkančioms ir perdirbančioms įmonėms.</p> <p>Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 9 straipsnis</p> <p>Paramos už energetinius augalus, skirtus biokuro gamybai, administravimo ir kontrolės taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. gegužės 5d. įsakymu Nr. 3D-223 „Dėl Paramos už energetinius augalus, skirtus biokuro gamybai, administravimo ir kontrolės taisyklių patvirtinimo“</p>					
<p>48. Parama biogranulių gamybai (Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos „Verslo kūrimui ir plėtrai“ priemonės remiama veikla)</p> <p>Teikiama parama įvairiai ekonominei ne žemės ūkio veiklai, įskaitant biogranulių gamybą, taip pat paslaugų teikimui, įskaitant paslaugas žemės ūkiui.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programa, patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos finansinis planas, patvirtinta Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“</p>	Finansinė	Instaliuota galia tūkst. t. Tikslinama kiekvienais metais	Ūkininkai, kaimo gyventojai (fiziniai asmenys), labai mažos ir mažos įmonės	Įgyvendinama	2015–2020 m.

2.a. Informacija apie pasiektą pažangą vertinant ir tobulinant administracines procedūras, siekiant pašalinti reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias kliūtis, trukdančias atsinaujinančių išteklių energijos plėtrai (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies e punktas)

2015-2016 m. laikotarpiu priimti ir (ar) pakeisti pagrindiniai teisės aktai siekiant pašalinti reguliavimo ir su reguliavimu nesusijusias kliūtis, trukdančias atsinaujinančių išteklių energijos plėtrai.

1. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas ir vėlesnės jo redakcijos:

2015 m. gegužės 7 d. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 6, 13, 14, 15, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XII-1666:

Energetikos ministerija leidimų išdavimą perdavė Valstybinės energetiko inspekcijos prie LR energetikos ministerijos kompetencijai.

Ankstesnėje įstatymo redakcijoje buvo nustatyta, kad Elektros tinklų operatorius kiekvieną mėnesį teikia Energetikos ministerijai ir Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai informaciją apie vykdomų elektrinių statybos projektų eigą ir ketinimų protokolų sąlygų vykdymą. Atlikus pakeitimus sumažintas informacijos teikimo dažnumas, nustatant, kad minėta informacija teikiama kas ketvirtį.

2015 m. gruodžio 22 d. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 4, 6, 11, 20, 46 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 11¹ straipsniu įstatymas Nr. XII-2231:

Šia redakcija įvesta sąvoka Integruota į pastatą saulės šviesos energijos elektrinė.

Taip pat nustatomos tolimesnės gairės dėl integruotų į pastatą saulės šviesos energijos elektrinių įrengimo ir šių elektrinių integravimo įvertinimo tvarkos.

Koreguotos atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimo nuostatos, nurodant, jog kaielektrinės elektros energijos gamybos įrenginiuose elektros energijos gamybai naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai ir iškastinis kuras, privaloma kiekviename elektros energijos gamybos įrenginyje įrengti atskirus elektros energijos apskaitos prietaisus, fiksuojančius pagamintos elektros energijos kieki.

2015 m. gruodžio 15 d. Nr. XII-2185 Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 20 straipsnių pakeitimo įstatymas:

- Pakeistas laikotarpis, kuomet elektros energijos gaminantys vartotojai gali tiekti elektros energiją į elektros energijos tinklus ir esant poreikiui ją atgauti – buvo numatyta, kad šis laikotarpis yra kalendoriniai metai, atlikus pakeitimus numatyta, kad šis laikotarpis yra nuo einamųjų metų balandžio 1 dienos iki kitų metų kovo 31 dienos.

2. 2016 m. lapkričio 3 d. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 7, 22, 31, 35, 39, 51, 59, 67, 69 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas Nr. XII-2704:

Įtvirtintos nuostatos dėl pirmumo nustatyto prioriteto tvarka užtikrinti elektros energijos priėmimo ir persiuntimo tinklais:

Perdavimo sistemos operatorius, atlikdamas elektros energijos srautų perdavimo tinkluose dispečerinį valdymą ir atsižvelgdamas į perdavimo sistemos darbo saugumo reikalavimus, pirmumo teise toliau nustatyta prioriteto tvarka užtikrina elektros energijos priėmimą ir persiuntimą perdavimo tinklais, pagamintos:

- 1) iš atsinaujinančių energijos išteklių didelio naudingumo kogeneracijos būdu;
- 2) iš atsinaujinančių energijos išteklių ne kogeneracijos ar ne didelio naudingumo kogeneracijos būdu;
- 3) ne iš atsinaujinančių energijos išteklių didelio naudingumo kogeneracijos būdu;
- 4) ne iš atsinaujinančių energijos išteklių ne kogeneracijos ar ne didelio naudingumo kogeneracijos būdu.“

Skirstomųjų tinklų operatorius, atlikdamas elektros energijos srautų paskirstymo tinkluose dispečerinį valdymą ir atsižvelgdamas į skirstymo sistemos darbo saugumo reikalavimus, pirmumo teise toliau nustatyta prioriteto tvarka užtikrina elektros energijos priėmimą ir persiuntimą skirstomaisiais tinklais, pagamintos:

- 1) iš atsinaujinančių energijos išteklių didelio naudingumo kogeneracijos būdu;
- 2) iš atsinaujinančių energijos išteklių ne kogeneracijos ar ne didelio naudingumo kogeneracijos būdu;
- 3) ne iš atsinaujinančių energijos išteklių didelio naudingumo kogeneracijos būdu;
- 4) ne iš atsinaujinančių energijos išteklių ne kogeneracijos ar ne didelio naudingumo kogeneracijos būdu.“

2.b. Informacija apie priemones, kurių imtasi siekiant užtikrinti elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, perdavimą bei skirstymą ir tobulinti sistemą ar taisykles, taikomas padengiant ir pasidalijant su įjungimu į tinklą ir tinklo sustiprinimu susijusias išlaidas (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies f punktas*)

Elektros energijos perdavimas ir skirstymas

1. Elektros energijos pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių perdavimo ir skirstymo klausimai reglamentuoti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme Nr. XI-1375 .

Šio įstatymo 17 str. numatyta, kad elektros tinklų operatorius turi visą gamintojo pasiūlytos elektros energijos kiekį, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, pirmumo teise iš gamintojo priimti, perduoti ir (ar) paskirstyti skaidriais ir nediskriminaciniais tarifais. Ši elektros energijos priėmimo, perdavimo ir (ar) paskirstymo pirmumo teisė gamintojui užtikrinama kitų elektros energijos gamintojų, naudojančių neatsinaujinančius energijos išteklius, pagamintos elektros energijos atžvilgiu.

Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, persiuntimas elektros tinklais gali būti ribojamas ar laikinai sustabdomas esant energetikos sistemos avarinei situacijai ar dėl kitų techninių priežasčių, kai nediskriminaciniais pagrindais ribojamas elektros tinklų pralaidumas. Dėl tokio ribojimo gamintojo patiriami nuostoliai nekompensuojami, išskyrus atvejus, kai atitinkamus ribojimus lemiančios aplinkybės atsiranda dėl elektros tinklų operatoriaus kaltės ar teisė į nuostolių atlyginimą atsiranda kitais įstatymų nustatytais pagrindais.

Jeigu elektros tinklų operatorius imasi priemonių, kuriomis iš esmės ribojamas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas, siekiant užtikrinti valstybės elektros energetikos sistemos darbo saugumą ir elektros energijos tiekimo patikimumą, elektros tinklų operatorius nedelsdamas informuoja kompetentingą instituciją apie atitinkamas priemones, jų mastą bei taikymo priežastis ir nurodo, kokių ištaisomųjų priemonių ketinama imtis, kad būtų užkirstas kelias netinkamiems ribojimams.

Minėto įstatymo 19 str. nustatyta, kad elektros tinklų operatorius turi teisę reguliuoti vėjo elektrinių, kurių įrengtoji galia viršija 350 kW, ir hidroelektrinių, kurių įrengtoji galia viršija 5 MW, pagaminamos ir į elektros tinklus patiekiamos elektros energijos kiekį:

- 1) jeigu nesiimant tokių veiksmų būtų perkraunami elektros tinklai, į kuriuos priimama elektrinės pagaminta elektros energija;
- 2) nenugalimos jėgos atvejais;
- 3) tais atvejais, kai siekiama išvengti avarinės situacijos elektros tinkluose ar energetikos sistemoje arba likviduoti elektros tinkluose ar energetikos sistemoje susidariusią avarinę situaciją;
- 4) kitais įstatymų nustatytais atvejais.

Jeigu nustatoma, kad elektros tinklų operatorius netinkamai eksploatavo, prižiūrėjo, valdė ar (ir) plėtojo elektros tinklus (tai yra esant elektros tinklų operatoriaus kaltei) ir dėl to

kyla būtinybė taikyti reguliavimo priemones, elektros tinklų operatorius atlygina gamintojų, kurie dėl tokio reguliavimo negalėjo gaminti ir (ar) pateikti į elektros tinklus elektros energijos, patirtus tiesioginius nuostolius ir negautas pajamas.

2. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ VII skyriuje pateiktos elektros tinklų galios ir pralaidumo rezervavimo nuostatos. Šio aprašo 29 punktas apibrėžia, kad elektros tinklų operatoriai rezervuoja jų valdomų elektros tinklų pralaidumus, kiek to reikia atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms prijungti ir jose pagamintai elektros energijai persiųsti.

Šio aprašo IX skyrius apibrėžia, kad visa elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, pateikta į elektros tinklus persiunčiama pirmumo teise, nesvarbu, kokios elektros energijos gamintojui taikomos kitos skatinimo priemonės ar koks skatinimo laikotarpis galioja.

Šilumos ir vėsumos perdavimas ir skirstymas

Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ X skyriuje pateiktos atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo šilumos ir vėsumos energijai gaminti skatinimo nuostatos, 45 punktas apibrėžia, kad Valstybė (savivaldybės) Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis skatina šilumos ir vėsumos energijos gamybą iš atsinaujinančių energijos išteklių, be kita ko, planuojant ir vykdant šilumos ir vėsumos energijos gamybos pajėgumų plėtrą, taip pat užtikrinant privalomą šilumos energijos gamybos įrenginių prijungimą prie šilumos perdavimo tinklų ir šilumos energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, supirkimą pirmumo teise.

Prijungimo prie elektros tinklų išlaidų pasidalijimas

Prijungimo prie elektros tinklų išlaidų pasidalijimo klausimai reglamentuoti šiuose teisės aktuose:

1. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme Nr. XI-1375 21 str. nustatyta, kad elektrinių prijungimas prie elektros tinklų yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga ir išlaidos, susijusios su elektrinių prijungimu prie elektros tinklų, paskirstomos gamintojui ir elektros tinklų operatoriui, atsižvelgiant į elektros tinklų nuosavybės ribas.

Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gamintojas apmoka faktines elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidas, nurodytas šio įstatymo 21 straipsnio 4 dalyje:

1) 40 procentų elektrinių, kurių įrengtoji galia viršija 350 kW, prijungimo prie elektros tinklų išlaidų;

2) 20 procentų elektrinių, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 350 kW, prijungimo prie elektros tinklų išlaidų.

Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų kaina yra lygi rangovo, laimėjusio elektros tinklų operatoriaus paskelbtą viešąjį pirkimą dėl gamintojo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų, atliktų darbų kainai. Jeigu gamintojas pasirenka kitą technologiniu ir ekonominiu požiūriu tinkamą elektrinės prijungimo tašką ir dėl to padidėja elektrinės prijungimo prie elektros tinklų sąnaudos, šias padidėjusias pagrįstas sąnaudas padengia gamintojas.

Elektros tinklų operatoriui iš kelių technologiniu požiūriu lygiaverčių alternatyvų savo nuožiūra, paskyrus ekonomiškai mažiau palankų elektrinės prijungimo prie elektros tinklų tašką, elektros tinklų operatorius privalo padengti visas pagrįstas gamintojui dėl to

atsirandančias papildomas sąnaudas.

2. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827, „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustato atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo Lietuvos Respublikoje energijai gaminti paramos schemą sudarančių skatinimo priemonių taikymo bendruosius kriterijus, reikalavimus, tvarką ir sąlygas.

2.1. Atsinaujinančių tvarkos aprašo VI skyriuje nustatyta:

- atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidos kompensuojamos elektros energijos gamintojui šias išlaidas paskirstant elektros energijos gamintojui ir elektros tinklų operatoriui Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatyta tvarka, sąlygomis ir apimtimi;
- elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidų kompensavimas taikomas visiems elektros energijos gamintojams, naudojantiems tik atsinaujinančius energijos išteklius, išskyrus Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatytus atvejus ir tuos atvejus, kai elektrinėje naudojamas iškastinis kuras, kiek tai būtina elektrinės veiklos ir (ar) elektros energijos gamybos technologiniam procesui užtikrinti;
- elektros energijos gamintojams taikomos tokios atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidų kompensavimo sąlygos, kurios galioja leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo elektros energijos gamintojui dieną;
- elektrinių, kuriose elektros energijai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, prijungimo prie elektros tinklų išlaidų kompensavimas laikomas elektros tinklų operatoriaus teikiama viešuosius interesus elektros energetikos sektoriuje atitinkančia paslauga.

2.2. Atsinaujinančių tvarkos aprašo VII skyriaus 38 punkte nustatyta, kad elektros tinklų operatorių sąnaudos, patirtos rezervuojant elektros tinklų galią ir pralaidumus atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms elektrinėms prijungti, laikomos papildomomis elektros tinklų operatoriaus sąnaudomis, susijusiomis su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra, jas tvirtina Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

2.3. Atsinaujinančių tvarkos aprašo XI skyriuje, 51 punkte nustatyta, kad biodujų gamyba skatinama biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie dujų sistemos išlaidas paskirstant biodujų gamintojui ir dujų sistemos operatoriui. Šio skyriaus 52 punkte nustatyta, kad biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie dujų sistemos kainos nuolaida taikoma visiems biodujų gamintojams, nesvarbu, kokios kitos skatinimo priemonės jiems taikomos.

3. Kiti teisės aktai reglamentuojantys prijungimo prie elektros tinklų išlaidų pasidalijimą:

- Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-235 „Dėl Elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių nustatymo metodikos patvirtinimo“;
- Reikalavimai pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašui, patvirtinti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 25 d. nutarimu Nr. O3-193 „Dėl Reikalavimų pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašui patvirtinimo“.

Išlaidų pasidalijimas optimizuojant elektros tinklą

Išlaidų pasidalijimo optimizuojant elektros tinklą klausimai reglamentuoti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 18 str. Čia nustatyta, kad gamintojui ir elektros tinklų operatoriui sudarius elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartį, elektros tinklų operatorius nedelsdamas, atsižvelgiant į esamą elektros tinklų techninę būklę, imasi visų pagrįstai reikalingų priemonių elektros tinklų operatoriaus

valdomiems tinklams, įskaitant tinklams eksploatuoti reikalingus elektros įrenginius ir objektus, optimizuoti, išplėsti ir (ar) rekonstruoti ir didinti elektros tinklų pajėgumą, siekiant užtikrinti saugų ir patikimą elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, priėmimą, perdavimą ir paskirstymą. Jeigu yra duomenų, pagrindžiančių prielaidą, kad elektros tinklų operatorius nevykdo savo įsipareigojimų, gamintojai turi teisę reikalauti, kad elektros tinklų operatorius pateiktų informaciją apie tai, dėl kokių priežasčių ir kokių mastu elektros tinklų operatorius nevykdė savo įsipareigojimo optimizuoti ir plėsti savo elektros tinklų sistemą bei didinti elektros tinklų pajėgumą.

Šio įstatymo 21 str. nustatyta, kad gamintojas kompensuoja elektros tinklų operatoriui ne daugiau kaip 10 proc. jo patiriamų elektros tinklų, įskaitant jam eksploatuoti reikalingas įrenginių ir objektų įsigijimo sąnaudas, optimizavimo, plėtros ir (ar) rekonstrukcijos sąnaudų, siekiant užtikrinti saugų ir patikimą elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, priėmimą, perdavimą ir paskirstymą. Gamintojo tinklo optimizavimo patiriamų sąnaudų ribojimas netaikomas, kai prie tinklų prijungiama elektrinė, kuriai netaikoma paramos schema ar jos atskiros skatinimo priemonės.

3. Informacija apie taikomas paramos schemas ir kitas priemones, siekiant skatinti energiją, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, ir Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų plane nurodytų priemonių įgyvendinimo pažangą (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies b punktas*)

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 3 straipsnio 2 d. nurodoma, jog atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas skatinamas taikant nustatytą paramos schemą, kurią sudaro viena ar kelios skatinimo priemonės. Skatinimo priemonėmis yra laikoma:

- 1) fiksuotas tarifas;
- 2) energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių supirkimas;
- 3) atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių įrenginių prijungimo prie energetikos tinklų ar sistemų išlaidų kompensavimas;
- 4) energetikos tinklų ar sistemų galios ir pralaidumo ar kitų atitinkamų techninių parametrų rezervavimas atsinaujinančius energijos išteklius naudojantiems įrenginiams prijungti;
- 5) energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių persiuntimas pirmumo teise;
- 6) elektros energijos gamintojų atleidimas nuo atsakomybės už pagamintos elektros energijos balansavimą ir (ar) elektrinės gamybos pajėgumų rezervavimą skatinimo laikotarpiu;
- 7) parama žemės ūkio produkcijos – biokuro, biodegalų, biotepalų ir bioalyvų gamybos žaliavos – gamybai ir perdirbimui;
- 8) privalomo atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti ir (ar) privalomo energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių vartojimo, taip pat biodegalų naudojimo reikalavimai;
- 9) parama investicijoms į atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias technologijas;
- 10) kitos įstatymų nustatytos lengvatos.

Nuo 2015 m. liepos mėn. 1-6 punktuose nurodytos skatinimo priemonės nebetaikomos naujiems pajėgumams.

Šiame skyriuje aprašytos visos 2015–2016 metais taikytos finansinės paramos schemas ir priemonės, skirtos skatinti energiją, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių:

- Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos;
- Europos Sąjungos struktūrinė parama 2007–2013 metais;
- Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa;
- Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas;

- Mokesčio už aplinkos teršimą lengvata;
- Akcizų lengvatos biodegalams;
- Biodegalų gamybos plėtros finansavimas.

Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2012 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatė viešuosius interesus elektros energetikos sektoriuje atitinkančių paslaugų sąrašą, kuriame yra elektros energijos gamyba naudojant atsinaujinančius energijos išteklius (AEI) ir balansavimas, elektrinių, naudojančių AEI, prijungimas prie elektros tinklų, tinklų plėtra dėl elektros energijos gamybos naudojant AEI.

Toliau detaliau apžvelgiamos 2015 ir 2016 metais įgyvendintos viešuosius interesus atitinkančios paslaugos ir jų rezultatai.

Fiksuoti tarifai

Elektros energija, pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių, yra superkama Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais fiksuotais tarifais. Iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintą ir į tinklus patiektą elektros energiją superka Energetikos ministerijos paskirta elektros energetikos įmonė arba elektros energijos gamintojo pageidavimu privalomai superka visuomeninis tiekėjas, kurio veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje veikia gamintojas, sutarties su gamintoju pagrindu.

Elektros energijos, pagamintos iš AEI fiksuoti tarifai, patvirtinti šiais Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisijos nutarimais:

- 2014 m. lapkričio 27 d. nutarimas Nr. O3-917 „Dėl elektros energijos ir biodujų, pagamintų naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo“.
- 2015 m. vasario 27 d. nutarimas Nr. O3-191 „Dėl elektros energijos pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo 2015 metų II ketvirčiui“
- 2015 m. gegužės 28 d. nutarimas Nr. O3-344 „Dėl elektros energijos pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo 2015 metų III ketvirčiui“
- 2015 m. rugpjūčio 28 d. nutarimas Nr. O3-484 „Dėl elektros energijos pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo 2015 metų IV ketvirčiui“
- 2015 m. lapkričio 27 d. nutarimas Nr. O3-622 „Dėl elektros energijos ir biodujų, pagamintų naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo“.
- 2016 m. vasario 18 d. nutarimas Nr. O3-51 „Dėl elektros energijos pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo 2016 metų II ketvirčiui“.
- 2016 m. gegužės 27 d. nutarimas Nr. O3-146 „Dėl elektros energijos pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tarifų nustatymo 2016 metų II pusmečiui“.

Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų ir kainos nustatymo tvarką bei su Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų ir kainos nustatymu susijusius papildomus reikalavimus reglamentuoja Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainos nustatymo metodika, patvirtinta 2012 m. rugsėjo 28 d. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nutarimu Nr. O3-279 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainos nustatymo metodikos patvirtinimo“.

Elektros energijos gamintojams, naudojantiems atsinaujinančius energijos išteklius, fiksuoti tarifai patvirtinti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nutarimais.

2015 ir 2016 m. taikyti tarifai pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė. Elektros energijos gamintojams, naudojantiems atsinaujinančius energijos išteklius, fiksuoti tarifai, Eur/kWh (be PVM), 2015 ir 2016 metai

	2015 m.					2016 m.		
	Eur/kWh (be PVM)					Eur/kWh (be PVM)		
	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.		I ketv.	II ketv.	II pusmetis
Elektros energijos jėgainėms, naudojančioms hidroenergią								
ĮG ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,078	0,078	0,076	0,076	ĮG** ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,069	0,069	0,069
ĮG* ≤ 30 supirkimo tarifas 10 < ĮG ≤ 1000 Maksimalus tarifas	0,070	0,070	0,068	0,068	10 < ĮG ≤ 1000 Maksimalus tarifas	0,062	0,062	0,062
ĮG > 1000 Maksimalus tarifas	0,061	0,061	0,061	0,061	ĮG > 1000 Maksimalus tarifas	0,054	0,054	0,054
Elektros energijos jėgainėms, naudojančioms vėjo energiją								
ĮG ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,078	0,078	0,078	0,075	ĮG ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,069	0,069	0,052
ĮG ≤ 30 Supirkimo tarifas 10 < ĮG ≤ 350 Maksimalus tarifas	0,075	0,075	0,075	0,071	10 < ĮG ≤ 350 Maksimalus tarifas	0,066	0,066	0,050
ĮG > 350 Maksimalus tarifas	0,061	0,061	0,061	0,058	ĮG > 350 Maksimalus tarifas	0,054	0,054	0,041
Elektros energijos jėgainėms, naudojančioms biomasę (naujos elektrinės statyba)								
ĮG ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,081	0,081	0,081	0,081	ĮG ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,077	0,077	0,066
ĮG ≤ 30 Supirkimo tarifas 10 < ĮG ≤ 5000 Maksimalus tarifas	0,070	0,070	0,070	0,070	10 < ĮG ≤ 5000 Maksimalus tarifas	0,067	0,067	0,057
ĮG > 5000 Maksimalus tarifas	0,064	0,064	0,064	0,064	ĮG > 5000 Maksimalus tarifas	0,060	0,060	0,051
Elektros energijos jėgainėms, naudojančioms biomasę (eksploatuojamos elektrinės rekonstrukcija)								
ĮG ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,064	0,064	0,064	0,064	ĮG ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,058	0,058	0,046
10 < ĮG ≤ 5000 Maksimalus tarifas	0,055	0,055	0,055	0,055	10 < ĮG ≤ 5000 Maksimalus tarifas	0,050	0,050	0,040
ĮG > 5000 Maksimalus tarifas	0,049	0,049	0,049	0,049	ĮG > 5000 Maksimalus tarifas	0,044	0,044	0,035
Biodujų jėgainės, gaminančios elektros energiją iš sąvartynuose išgaunamų biodujų								
ĮG ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,113	0,113	0,113	0,114	ĮG ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,111	0,111	0,111
ĮG ≤ 30 Supirkimo tarifas 10 < ĮG ≤ 500 Maksimalus tarifas	0,110	0,110	0,110	0,109	10 < ĮG ≤ 500 Maksimalus tarifas	0,106	0,106	0,106
ĮG > 500 Maksimalus tarifas	0,087	0,087	0,087	0,088	ĮG > 500 Maksimalus tarifas	0,086	0,086	0,086
Biodujų jėgainės, gaminančios elektros energiją iš biodujų išgaunamų anaerobiniu ar kitu būdu perdirbant biodegraduojančias organinės kilmės atliekas ar substratus								
ĮG ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,145	0,145	0,145	0,150	ĮG ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,134	0,134	0,134
ĮG ≤ 30 Supirkimo tarifas 10 < ĮG ≤ 500 Maksimalus tarifas	0,133	0,133	0,133	0,137	10 < ĮG ≤ 500 Maksimalus tarifas	0,122	0,122	0,122
500 < ĮG ≤ 1000 Maksimalus tarifas	0,125	0,125	0,125	0,130	500 < ĮG ≤ 1000 Maksimalus tarifas	0,116	0,116	0,116
1000 < ĮG ≤ 2000 Maksimalus tarifas	0,119	0,119	0,119	0,124	1000 < ĮG ≤ 2000 Maksimalus tarifas	0,110	0,110	0,110

	2015 m.					2016 m.		
	Eur/kWh (be PVM)					Eur/kWh (be PVM)		
	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.		I ketv.	II ketv.	II pusmetis
IG > 2000 Maksimalus tarifas	0,116	0,116	0,116	0,120	IG > 2000 Maksimalus tarifas	0,107	0,107	0,107
Elektros energijos jėgainėms, naudojančioms saulės energiją, neintegruotoms į pastatą								
IG ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,156	0,156	0,156	0,161	IG ≤ 10 Perteklinis energijos supirkimo tarifas	0,144	0,144	0,136
IG ≤ 30 Supirkimo tarifas 10 < IG ≤ 100 Maksimalus tarifas	0,142	0,142	0,142	0,147	10 < IG ≤ 100 Maksimalus tarifas	0,132	0,132	0,124
IG > 100 Maksimalus tarifas	0,133	0,133	0,133	0,137	100 < IG ≤ 350 Maksimalus tarifas	0,132	0,132	0,115
					IG > 1000 Maksimalus tarifas	0,122	0,122	0,122
Elektros energijos jėgainėms, naudojančioms saulės energiją, integruotoms į pastatą***								
IG ≤ 10 Perteklinės energijos supirkimo tarifas	0,200	0,200	0,200	0,208	IG ≤ 10 Perteklinis energijos supirkimo tarifas	0,186	0,186	0,169
IG ≤ 30 Supirkimo tarifas 10 < IG ≤ 100 Maksimalus tarifas	0,180	0,180	0,180	0,187	10 < IG ≤ 100 Maksimalus tarifas	0,167	0,167	0,152
IG > 100 Maksimalus tarifas	0,168	0,168	0,168	0,173	100 < IG ≤ 350 Maksimalus tarifas	0,167	0,167	0,141
					IG > 350 Maksimalus tarifas	0,155	0,155	0,148

**IG – įrengtoji galia, kW

***integruotos į pastatą saulės jėgainės – tokios jėgainės naudojamos kaip dalinis pastato paviršius, visiškai pakeičiantis atitinkamą pastato stogo ar sienos plotą

2015 ir 2016 metais bendroji remtinės elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamyba (MWh) ir jai skirta parama nurodyta 4 lentelėje.

4 lentelė. Remtinės elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamyba ir jai skirta parama 2015 ir 2016 metais

	2015 m.		2016 m.	
	pagaminta, MWh	parama, tūkst. Eur	pagaminta, MWh	parama, tūkst. Eur
Perdavimo tinklas (vėjo elektrinės):	586 881	28 891	879 236	40 792
Skirstomasis tinklas:	567 196	46 807	579 826	45 757
Mažosios hidro elektrinės:	69 276	2 492	85 174	2 854
Mažosios vėjo elektrinės:	138 605	6 327	126 243	5 600
Mažosios saulės elektrinės:	73 144	23 559	66 046	21 329
Didžiosios biokuro elektrinės:	111 032	5 015	104 913	4 718
Mažosios biokuro elektrinės:	175 139	9 414	197 451	11 255
IŠ VISO:	1154 077	75 698	1459 062	86 549

Skatinimo kvotos

Taikant skatinimo kvotų sistemą, įvedama konkurencija tarp gamintojų, elektros energiją gaminančių AEI elektrinėse.

Skatinimo kvotos atskiroms atsinaujinančių energijos išteklių rūšims (biokuro, vėjo, saulės šviesos ir hidroenergijos) skirstomos gamintojams, atitinkantiems nustatytą diferenciaciją pagal elektrinių technologinį pajėgumą ir tipą, aukciono būdu.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20 straipsnio 3 dalis:

Fiksuoti tarifai nustatomi ir skatinimo kvotos didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms, atitinkančioms šio įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nurodytus uždavinius, paskirstomos aukciono būdu. Skatinimo kvotas ir aukcionų regionus, taip pat skatinimo kvotų paskirstymo tvarką ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms nustato ir tvirtina Vyriausybė. Aukcionai organizuojami elektrinių prijungimo prie elektros tinklų regionuose atskirai kiekvienai gamintojų grupei Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais terminais, bet ne vėliau kaip per 180 kalendorinių dienų nuo gamintojo prašymo organizuoti aukcioną konkrečiai gamintojų grupei jo nurodytame regione pateikimo dienos. Aukcionuose turi teisę dalyvauti visi gamintojai, pasirašę šio įstatymo 14 straipsnio 11 dalyje nurodytą ketinimų protokolą ir pateikę šio įstatymo 14 straipsnio 13 dalyje nurodytą gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą. Fiksuoto tarifo didžiausią galimą dydį kas pusę metų nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija. Aukciono laimėtoju pripažįstamas dalyvis, nurodęs mažiausią pageidaujamą fiksuotą tarifą, įvertinus tai, kad vienoje aukciono zonoje didžiausia elektrinių parko įrengtoji galia negali sudaryti daugiau kaip 40 procentų maksimalios leidžiamos prijungti generuojančių šaltinių galios regione. Jeigu dviejų ar daugiau aukciono dalyvių pateikti pasiūlymai dėl pageidaujamo fiksuoto tarifo dydžio sutampa, laimėtoju pripažįstamas dalyvis, pasiūlęs statyti didesnės galios elektrinių parką. Jeigu sutampa pasiūlymai ir dėl elektrinių parko galios, skatinimo kvota atitinkamame prijungimo taške tokiems aukciono dalyviams paskirstoma proporcingai jų pateiktos galios pasiūlymams.

Gamintojai pretenduoti į skatinimo kvotą ir taip pasinaudoti Komisijos nustatytu fiksuotu elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių tarifu turi teisę tik tuo atveju, jei yra laisvos skatinimo kvotos. Informaciją apie priskirtas įrengtąsias sumines galias ir esamas laisvas skatinimo kvotas nuolat atnaujina ir skelbia Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos.

Skatinimo kvotų paskirstymo aukcionas – teisės gauti skatinimo kvotas ir nustatyti fiksuotus elektros energijos iš AEI tarifus būdas, kai neribojamas potencialių dalyvių skaičius konkrečiai elektros energijos iš AEI gamintojų grupei, o teisė gauti skatinimo kvotą suteikiama potencialiam gamintojui, pasiūliusiam mažiausią pageidaujamą fiksuotą tarifą. Taigi gamintojai, kurių elektrinių įrengtoji galia didesnė nei 10 kW, norėdami gauti fiksuotą tarifą, turi dalyvauti skatinimo kvotų paskirstymo aukcionuose. Laimėtoju pripažįstamas gamintojas, pasiūlęs mažiausią pageidaujamą fiksuotą tarifą, kuris šiam gamintojui bus taikomas 12 metų nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dienos.

Aukcionų organizavimo tvarką detalizuoja Skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų nuostatai, patvirtinti Komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-229.

Gamintojai, laimėję aukcioną, vadovaudamiesi Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 36.2 punktu, privalo per 3 mėnesius nuo paskelbimo skatinimo kvotų paskirstymo aukciono laimėtoju dienos kreiptis į Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo.

5 lentelė. Naujausia informacija apie priskirtas įrengtąsias sumines galias ir esamas laisvas skatinimo kvotas²⁰

²⁰Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos 2017 m. spalio 1 d. duomenys
<https://vei.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/leidimu-verstis-veikla-elektros-energetikos-sektoriuje-isdavimas-1/informacija-apie-priskirtas-irengtąsias-sumines-galias-ir-esamas-laisvas-skatinimo-kvotas>

Elektrinės	Priskirtos įrengtosios suminės galios, MW	Esamos laisvos skatinimo kvotos, MW
Vėjo elektrinės	500	-
Saulės šviesos elektrinės	10	-
Hidroelektrinės	141	12,601
Biokuro elektrinės	105	-
Elektros energiją gaminančių vartotojų saulės šviesos energijos elektrinės	10	5,0769

Europos Sąjungos parama 2007–2013 ir 2014–2020 metų laikotarpiais

Europos Sąjungos 2007-2013 metų laikotarpio parama. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. 787 „Dėl Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priedo patvirtinimo“ patvirtinta priemonė VP3-3.4-ŪM-02-K „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“ (projektai buvo atrinkami konkurso būdu). Taip pat yra priemonė VP3-3.4-ŪM-06-V „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“ (projektai buvo atrinkami valstybės planavimo būdu).

Pagal šias priemones buvo numatyta remti:

- katilinių, tiekiančių šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas, modernizavimas – naudojamo kuro keitimas į biomasę;
- termofikacinių elektrinių, tiekiančių šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas, modernizavimas – naudojamo kuro keitimas į biomasę;
- naujų katilinių, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, statyba ir prijungimas prie aprūpinimo šiluma sistemų (aprūpinimo šiluma sistema apima ir šilumos vartojimo sistemą);
- naujų efektyvių termofikacinių elektrinių, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, išskyrus sąvartynų dujas (biodujos, kurios susidaro savaimė skaidantis sąvartynų atliekose esančioms organinėms medžiagoms), statyba ir prijungimas prie aprūpinimo šiluma sistemų (aprūpinimo šiluma sistema apima ir šilumos vartojimo sistemą).

2007-2013 metų laikotarpio paramos galutinės lėšos buvo išmokėtos 2015-2016 metais. Taigi, 2015 – 2016 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšomis finansuojamų projektų pasiektų rodiklių apžvalga pateikta 6 lentelėje.

6 lentelė. 2015–2016 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšomis finansuojamų projektų pasiektų rodiklių apžvalga

Priemonės kodas	Rodiklio pavadinimas	Tipas	Mat. vnt.	Planuojama reikšmė		Pasiekta reikšmė	Pasiekimo data	Skirtas finansavimas (Eur)
				Patvirtinta VP prieduose	Suplanuota sutartyse			
VP3-3.4- ŪM-02-K	Įrengti nauji energijos gamybos pajėgumai, naudojančius biomasę	Produkto	Skaičius	50,00	52,00	52,00	2015-12-14	34.705.119,28
	Energijos gamybos pajėgumų, naudojančių biomasę, galios padidėjimas	Rezultato	MW	160,00	599,46	615,81	2015-12-14	
VP3-3.4- ŪM-06-V	Įrengti nauji energijos gamybos pajėgumai, naudojančius biomasę	Produkto	Skaičius	4,00	4,00	4,00	2015-07-23	3.325.433,36
	Energijos gamybos pajėgumų, naudojančių biomasę, galios padidėjimas	Rezultato	MW	30,50	33,35	33,35	2015-07-23	

Europos Sąjungos 2014–2020 metų laikotarpio parama. 2016 m. buvo pradėta įgyvendinti 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos priemonė 04.2.1-LVPA-K-836 „Atsinaujinantys energijos išteklių pramonei LT+“. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ priemonės Nr. 04.2.1-LVPA-K-836 „Atsinaujinantys energijos išteklių pramonei LT+“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. spalio 20 d. įsakymu Nr. 4-647 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ priemonės Nr. 04.2.1-LVPA-K-836 „Atsinaujinantys energijos išteklių pramonei LT+“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“. Šios priemonės lėšomis finansuojamas AEI naudojančių energijos gamybos pajėgumų įrengimas, naujų AEI efektyvesnio panaudojimo technologijų kūrimas ir diegimas pramonės įmonėse, siekiant naudoti energiją pačių įmonių vidiniams poreikiams tenkinti bei sudarant galimybę perteklinę energiją tiekti kitoms pramonės įmonėms ar perduoti į centralizuotus energetinius tinklus.

Kita 2016 m. pradėta įgyvendinti 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos priemonė Nr. 04.2.1-IVG-T-811 „Dalinis palūkanų finansavimas“. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 3 prioriteto „Smulkiojo ir vidutinio verslo konkurencingumo skatinimas“ ir 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ jungtinės priemonės Nr. J03-IVG-T „Dalinis palūkanų kompensavimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. kovo 7 d. įsakymu Nr. 4-187 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 3 prioriteto „Smulkiojo ir vidutinio verslo

konkurencingumo skatinimas“ ir 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ jungtinės priemonės Nr. J03-IVG-T „Dalinis palūkanų kompensavimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo Nr. 1 patvirtinimo“.

Pagal priemonės Nr. 04.2.1-LVPA-K-836 „Atsinaujinantys energijos ištekliai pramonei LT+“ ir Nr. 04.2.1-IVG-T-811 „Dalinis palūkanų finansavimas“ 2016 metais buvo tik paskelbti kvietimai teikti paraiškas finansavimui gauti.

Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 ir 2014–2020 metų programos

Pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones skatinamas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas. Paramos intensyvumas iki 65 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Maksimali projekto paramos suma priklauso nuo Programos priemonės ir gali kisti nuo 40 tūkst. EUR iki 2,8 mln. EUR. Pagal programos priemones finansuojama:

- Programos I krypties 6 priemonė „Žemės ūkio valdų modernizavimas“. Pagal šią priemonę finansuojama:
 - biodujų gamyba iš ūkyje susidarančių atliekų. Pagamintos biodujos gali būti panaudojamos tik valdos reikmėms;
 - trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimas;
 - nedidelio galingumo, iki 250 kW galios vėjo jėgainių statyba.
- Programos I krypties 7 priemonė „Miško ekonominės vertės didinimas“. Pagal šią priemonę finansuojama:
 - miško kirtimo, apvaliosios medienos ruošos ir bioenergijos (medžio kuro) gamybos modernizavimas.
- Programos I krypties 9 priemonė „Žemės ūkio produktų perdirbimas ir pridėtinės vertės didinimas“. Pagal šią priemonę finansuojama:
 - Žemės ūkio produktų perdirbimas ir rinkodara – biokuro gamyba.
- Programos III krypties 1 priemonė „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ ir 2 priemonė „Pama verslo kūrimui ir plėtrai“. Pagal šias priemones finansuojama:
 - energijos ir elektros energijos gamyba: energiją (iš atsinaujinančių energijos išteklių) gaminančių įrenginių, įskaitant dujų turbinas, biodyzelinius agregatus, biodujų, biomasės katilus ir (arba) variklius, vėjo elektrines, hidroelektrines, saulės baterijų bei kolektorių sistemas, geoterminius įrenginius ir kitus atsinaujinančios energijos panaudojimo įrenginius, eksploatavimas (kai ne mažiau kaip 50 proc. energijos pagaminama pardavimui).
 - biodujas, biokurą iš atsinaujinančių energijos išteklių ar atliekų gaminančių įrenginių eksploatavimas (kai ne mažiau kaip 50 proc. dujų ar kuro pagaminama pardavimui).
 - nepavojingų atliekų šalinimas, deginant (kai gaminama šiluma, elektra ir (arba) garas) arba kitais būdais, kai gaminamas kompostas, pakaitinis kuras, biodujos, pelenai arba kiti šalutiniai produktai paskesniajam panaudojimui, taip pat šiaudų, šieno atliekų šalinimas, kai iš mišinio, kurio viena iš sudedamųjų dalių yra šiaudai, šienas, žolė ar kitos medžiagos, gaminamas pakaitinis kuras (granulės) (kai ne mažiau kaip 50 proc. produkcijos pagaminama pardavimui).

2015 m. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos lėšomis finansuotų projektų statistika pateikta 7 lentelėje.

7 lentelė. 2015 m. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos lėšomis finansuotų projektų statistika

Eil. Nr.	Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonė	Projektų skaičius*
1.	Žemės ūkio valdų modernizavimas (alternatyvūs energijos šaltiniai – naujieji iššūkliai)	6
2.	Miško ekonominės vertės didinimas	16
3.	Žemės ūkio produktų perdirbimas ir pridėtinės vertės didinimas	2
4.	Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos	4

Eil. Nr.	Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonė	Projektų skaičius*
5.	Parama verslo kūrimui ir plėtrai	3
	Iš viso:	31

*- projektų vykdytojai pateikė galutinį mokėjimo prašymą ir įgyvendino projektą 2015 m.

Pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemones skatinamas miško kirtimo atliekų ir biodujų naudojimas. Paramos intensyvumas kinta nuo 40 iki 65 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Pagal programos priemones finansuojama:

➤ 6.4.2 priemonė „Ūkio ir verslo plėtra. Parama investicijoms, skirtoms ekonominės veiklos kūrimui ir plėtrai. Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų“. Pagal šią priemonę finansuojama:

○ biodujų gamyba iš žemės ūkio ir kitų atliekų.

➤ 8.6 priemonė „Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą. Investicijos į miškininkystės technologijas“. Pagal šią priemonę finansuojama:

○ investicijos į miškų ūkio modernizavimą, miško kirtimo, apvaliosios medienos ir medienos biokuro ruošos technologijų diegimą, miško medelynų įkūrimą, paslaugų miškų sektoriuje teikimą, skatinant naudoti pažangią miško techniką, įrangą ir technologijas, bei didinant miško potencialo ir (arba) produktų pridėtinę vertę.

2016 m. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos lėšomis finansuotų projektų ekonominių rodiklių apžvalga pateikta 7A lentelėje.

7A lentelė. 2016 m. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos lėšomis finansuotų projektų statistika

Eil. Nr.	Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonė	Projektų skaičius
1.	Parama biodujų gamybai iš žemės ūkio ir kitų atliekų	-
2.	Investicijos į miškininkystės technologijas	7
	Iš viso:	7

Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas

Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas (toliau – LAAIF) teikia subsidijas vadovaudamasis Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programos lėšomis finansuojamų investicinių projektų įgyvendinimo ir priežiūros tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. 437 „Dėl Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programos lėšomis finansuojamų investicinių projektų įgyvendinimo ir priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir kasmet Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu tvirtinamomis finansavimo kryptimis – dokumentu, kuriame nurodomos LAAIF finansuojamų projektų rūšys ir kiekvienos rūšies projektams skiriama subsidijos suma, paraiškų pateikimo ir atrankos būdai.

Maksimali subsidijos suma vienam pareiškėjui yra 200 000 Eur., tačiau subsidijos dydis projektui negali viršyti 80 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų. Finansavimo kryptyse gali būti nustatytas mažesnis skiriamos subsidijos dydis.

60 proc. paskirtos subsidijos sumokama, kai pareiškėjas įsigijo, sumontavo ir pradėjo eksploatuoti pagal paskirtį projekte numatytus įrenginius bei pateikė LAAIF mokėjimo prašymą. Vėliau 40 proc. paskirtos subsidijos sumokama, kai pareiškėjas pateikia LAAIF pirmųjų vienerių metų įrenginių, kurių įsigijimui skirta parama, eksploatacijos rezultatus apie faktiškai pasiektą aplinkos apsaugos efektą.

Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas teikia subsidijas vadovaudamasis Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. D1-275 „Dėl klimato kaitos specialiosios

programos lėšų naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir kasmet Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu tvirtinamomis lėšų panaudojimo sritimis - dokumentu, kuriame nurodomos klimato kaitos specialiosios programos lėšų panaudojimo srities finansuojamos priemonės, atitinkamoms priemonėms skiriamų lėšų sumos, paraiškų pateikimo ir atrankos būdai.

Pagal klimato kaitos specialiąją programą finansuojamiems projektams finansavimo būdai yra šie: subsidija, paskola ir investicijos į kapitalą. 2015-2016 metais projektams, skatinantiems naudoti atsinaujinančius energijos išteklius, pagrindinis finansavimo būdas - subsidija.

Maksimalus subsidijos dydis vienam pareiškėjui, nevykdančiam ūkinės-komercinės veiklos, yra 1 450 000 Eur vykdančiam ūkinę-komercinę veiklą, - 200 000 Eur, tačiau subsidijos dydis projektui negali viršyti 80 (aštuoniasdešimt) procentų visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo sąmatoje ar sąmata detalizuojančiame plane gali būti nustatytas kitoks skiriamos subsidijos dydis.

Projektų, kurių įgyvendinimo rezultate pasiekiamas kiekybiškai apskaičiuojamas išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas, išskyrus mažos apimties projektus, maksimalų skiriamos subsidijos dydį riboja aplinkosauginio efektyvumo kriterijus: finansavimo dydis negali būti didesnis nei 0,15 Eur vienam projektu sumažinamam kilogramui CO₂ ekvivalento (0,3 Eur dviem projektu sumažinamiems kilogramams CO₂ekvivalento). Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo sąmata detalizuojančiame plane gali būti nustatytas kitoks subsidijos dydį ribojantis aplinkosauginio efektyvumo kriterijus.

Projekto išlaidos apmokamos bei projekto priežiūra atliekama projekto finansavimo sutartyje nustatyta tvarka arba klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo tvarkos aprašo nustatyta tvarka, kai sutartis nesudaroma.

Mokesčio už aplinkos teršimą lengvata

Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatyme Nr. VIII-1183 nustatyta, kad nuo mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių (kelių, geležinkelių, oro, vandens, kitos transporto priemonės, ne keliais judantys mechanizmai, varomi varikliais (motoru), naudojančiu benzina, mazutą, suskystintas naftos dujas, suslėgtas gamtines dujas, dyzeliną, reaktyvinių variklių kurą) atleidžiami fiziniai ir juridiniai asmenys, teršiantys iš eksploatuojamų transporto priemonių, naudojančių nustatytus standartus atitinkančius biodegalus, ir pateikę biodegalų sunaudojimą patvirtinančius dokumentus, o fiziniai ir juridiniai asmenys, pateikę biokuro sunaudojimą patvirtinančius dokumentus, už išmetamą į atmosferą taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime ar taršos leidime nustatytą teršalo kiekį, susidarantį naudojant biokurą, nuo mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių atleidžiami.

Mokestį už aplinkos teršimą:

1) iš stacionarių taršos šaltinių moka aplinką teršiantys fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka privalo turėti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą arba taršos leidimą, kuriuose nustatyti teršalų išmetimo į aplinką normatyvai;

2) iš mobilių taršos šaltinių moka fiziniai ir juridiniai asmenys, teršiantys aplinką iš ūkinei komercinei veiklai naudojamų mobilių taršos šaltinių.

Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių lengvatų suteikimo tvarka yra nustatyta Mokesčio už aplinkos teršimą iš mobilių taršos šaltinių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. D1-370/1K-230 „Dėl mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašų patvirtinimo“. Pagal šį aprašą, biodegalų naudojimą mobiliuose taršos šaltiniuose patvirtina buhalterinės apskaitos dokumentai.

Mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių lengvatų suteikimo tvarka yra nustatyta Mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. D1-370/1K-230 „Dėl mokesčio už aplinkos teršimą apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos aprašų patvirtinimo“. Pagal šį aprašą, asmenys, kurie naudoja biokurą energijai, įskaitant energiją, kuri panaudojama technologiniuose (gamybiniuose) įrenginiuose, gaminti nuo mokesčio už išmetamus į aplinką teršalus, kurie neviršija TIPK (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) ir taršos leidime nustatytų normatyvų, gali būti atleidžiami, jeigu turi šiuos biokuro panaudojimą patvirtinančius dokumentus:

1) biokuro įsigijimo dokumentai (PVM sąskaitos faktūros, sąskaitos faktūros, pirkimo pardavimo sutartys ir pan.) – kai biokuras įsigijamas (perkamas);

2) nurašymo aktai, atliekų tvarkymo apskaitos ataskaita ir energijos gamybos iš atliekų biologiškai skaidžios dalies ataskaita, ataskaita apie bioskaidžių atliekų susidarymą gamybos proceso metu, kurias leidžiama deginti kuro deginimo įrenginiuose – kai naudojami paties veiklos vykdytojo gamybos procese susidarę cheminėmis medžiagomis neapdoroti ir neužteršti (nedažyti, nelakuoti, neimpregnuoti, neklijuoti ir pan.) šalutiniai produktai, t. y. bioskaidžios atliekos, kurios pagal savo kilmę gali būti priskiriamos biokurui (pvz., medžio žievė, medienos mechaninio apdirbimo liekanos (atraižos, pjuvenos, drožlės ir pan.), iš medienos pagamintos granulės, mediniai padėklai, dėžės, kitokia iš medžio masyvo pagaminta pakuotė, šių gaminių dalys, lūženos, grikių ar kt. augalų stiebai, lukštai ar kitos dalys ir pan.).

Biokuro įsigijimo ir sunaudojimo energijai gaminti dokumentai turi būti pateikiami vykdant mokesčio kontrolę įmonėje, kai to pareikalauja aplinkos apsaugos ir (ar) mokesčių inspekcijos pareigūnas.

Akcizų lengvatos biodegalams

Lietuvos Respublikos akcizų įstatyme Nr. IX-569 (27 str.) nustatyta, kad atleidžiamas nuo akcizų dehidratuotas etilo alkoholis, skirtas biodegalų ir (ar) jų komponentų, ir (ar) biokuro gamybai Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka. Konkrečią nurodytos lengvatos taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Akcizų lengvatos energiniams produktams iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais (Akcizų įstatymo 40 str.) taikomos energiniams produktams, kurie pagaminti iš toliau nurodytų produktų arba kurių sudėtyje yra vienas ar keli šioje dalyje nurodyti produktai:

1) klasifikuojami Kombinuotosios nomenklatūros (toliau – KN) 1507–1518 pozicijose;

2) klasifikuojami KN 3824 90 55, 3824 90 80–3824 90 99 subpozicijose (šios nuostatos taikomos tik tai daliai, kuri pagaminta iš biomasės);

3) klasifikuojami KN 2207 20 00 ir 2905 11 00 subpozicijose, jeigu jie nėra sintetinės kilmės;

4) pagaminti iš biomasės (kaip ji apibrėžta Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme), įskaitant produktus, klasifikuojamus KN 4401 ir 4402 pozicijose.

Šios nuostatos taip pat taikomos ir tuo atveju, jeigu anksčiau nurodytų produktų sudėtyje yra vandens (KN 2201 pozicija ir 2851 00 10 subpozicija).

Šios nuostatos taikomos tik tiems produktams, kurie atitinka Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme biodegalams ir (ar) biokurui keliamus reikalavimus.

Iki 2016 m. sausio 1 d. šiuos reikalavimus atitinkantiems produktams, kuriuose biologinės kilmės priemaišų dalis (procentais) yra 30 procentų arba didesnė, buvo taikomas Akcizų įstatyme nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais) produkte, arba produktai atleidžiami nuo akcizų, kai produktai pagaminti tik iš Akcizų įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nurodytų produktų. Nuo 2016 m. sausio 1 d. – šiuos reikalavimus ir Europos standartizacijos komiteto patvirtintus standartus

EN 14214 ir CEN/TS 15293 atitinkantiems biodegalų ir degalų mišiniams taikomas Akcizų įstatyme nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais) biodegalų ir degalų mišinyje.

Iki 2016 m. sausio 1 d. kitiems šiuos reikalavimus atitinkantiems produktams buvo taikomas Akcizų įstatyme nustatytas akcizų tarifas, sumažintas dalimi, proporcingai atitinkančia biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais), viršijančią teisės aktuose nustatytą privalomų biologinės kilmės priemaišų dalį (procentais), o nuo 2016 m. sausio 1 d. – kitiems šiuos reikalavimus atitinkantiems produktams taikomas Akcizų įstatyme nustatytas akcizų tarifas.

Minėtas akcizų tarifas taikomas tik centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka išduotą atitinkamą leidimą turinčių asmenų pagamintiems, taip pat iš kitos valstybės narės atgabantiems arba importuotiems produktams.

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nurodė, kad lengvata bioenerginiais produktams buvo suteikta:

- 1) iš viso 2015 metais biodegalams – 15.469.992 eurų,
- 2) iš viso 2016 metais biodegalams – 132.727 eurų.

Detalesnę informaciją apie akcizų lengvatas 2015–2016 metais energetiniams produktams iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais pateikta Ataskaitos 8 lentelėje „Akcizų lengvatos biodegalams ir kitiems energiniams produktams iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais 2015–2016 metais“.

8 lentelė. Akcizų lengvatos energetiniams produktams iš biologinės kilmės medžiagų ar su jų priedais 2015–2016 metais

Eil. Nr.	Energetinių produktų tarifinė grupė		Ma-tas	Tarifas, € / matas	Energetinių produktų mišinio kiekis	Apskaičiuota akcizų suma, €	Pritaikyta akcizų lengvata, €
	kodas (numeris)	pavadinimas					
2015 metais							
1.	420	Variklių biobenzinas	1	0,43443	271.579.508	116.794.554	1.187.732
2.	460	Biogazoliai	1	0,33017	954.456.739	301.662.277	13.470.705
3.	465	Žymėti šildyti skirti biogazoliai	1	0,02114	1.862.151	36.769	2.597
4.	640	Riebalų rūgščių metilo esteris (RRME)	1	0,33017	13.820	468	4.095
5.	649	Kiti energiniai produktai	1	0,43443	4.998.806	1.366.837	804.794
Viso							15.469.922
2016 metais							
1.	640	Riebalų rūgščių metilo esteris (RRME)	1	0,33017	72.459	0	23.924
2.	648	Automobiliniai etanolio degalai (E85)	1	0,43443	322.474	31.289	108.803
Viso							132.727
Iš viso (2015–2016 metais)							15.602.649

Biodegalų gamybos plėtros finansavimas

Biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. liepos 25 d. įsakymu Nr. 3D-417 „Dėl Biodegalų gamybos plėtros finansavimo taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Taisyklės) nurodyti pagrindiniai biodegalų gamybos plėtros finansavimo tikslai – skatinti biodegalų gamybą, sudaryti galimybę žemės

ūkio produkciją naudoti ne maisto reikmėms, mažinti priklausomybę nuo importuoto kuro ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją. Pagal Taisyklės valstybės pagalba kompensuojant dalį rapsų aliejaus, skirto rapsų metilo (etilo) esterui gaminti, ir dehidratuoto etanolio gamybai nupirktų rapsų sėklų ir javų grūdų (toliau – žaliava) kainos (toliau – pagalba) teikiama iš valstybės biudžeto lėšų.

Pagalbos gavėjai – rapsų aliejaus, skirto rapsų metilo (etilo) esterui gaminti, gamintojai, rapsų metilo (etilo) esterio gamintojai, gaminantys rapsų aliejų, skirtą rapsų metilo esterui gaminti, ir dehidratuoto etanolio gamintojai, atitinkantys Taisyklėse nurodytus tinkamumo kriterijus.

Bendra teikiamos pagalbos suma kiekvieniems kalendoriniams metams valstybės biudžete numatyta vykdant Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatytas minimalias biodegalų gamybos apimtis.

Pagalba kiekvienam jos gavėjui apskaičiuojama pagal išlaidas, patirtas įsigyjant žaliavos kiekį, reikalingą biodegalams pagaminti, ir atsižvelgiant į jo paraiškos pateikimo metu turimus rapsų aliejaus spaudimo arba dehidratuoto etanolio gamybos pajėgumus.

Einamaisiais kalendoriniais metais dehidratuoto etanolio ir rapsų metilo esterio dalis bendrame biodegalų kiekyje apskaičiuojama proporcingai pagal praėjusiais kalendoriniais metais šalies transporto sunaudoto dyzelino ir benzino santykį.

Pagalbos dydis, siekiant išvengti kompensacijos permokos, nustatomas išanalizavus pagalbos gavėjo praėjusių metų ekonominius ir finansinius rodiklius, atsižvelgus į biodegalų ir mineralinių degalų savikainas bei kainas, kitas vietas, regionines, nacionalines paramos priemones, skirtas toms pačioms išlaidoms kompensuoti, taip pat siekiant užtikrinti pagalbos gavėjui minimalų 5 proc. rentabilumą.

Pagalbos gavėjams kompensuojamos žaliavos įsigijimo (išauginimo) išlaidos, padarytos nuo einamųjų metų sausio 1 d. iki einamųjų metų lapkričio 15 d.:

- 1) rapsų sėklų – 46 eurai už toną;
- 2) javų grūdų – 33 eurai už toną.

Didžiausias kompensuojamas žaliavos kiekis kiekvienam pagalbos gavėjui skaičiuojamas pagal jo rapsų aliejaus spaudimo arba dehidratuoto etanolio gamybos pajėgumą tonomis per metus, atsižvelgiant į šias mažiausias išeigas:

- 1) iš 1 tonos javų grūdų pagaminama 0,29 tonos bioetanolio;
- 2) iš 1 tonos rapsų sėklų – 0,32 tonos biodyzelino;
- 3) iš 1 tonos rapsų sėklų – 0,33 tonos rapsų aliejaus.

Jei einamaisiais metais dehidratuoto etanolio gamybos pajėgumai keitėsi, visą šio produkto gamybos ciklą pagal pareiškėjo pateiktus dokumentus turi įvertinti nepriklausomi atitinkamos srities ekspertai. Jeigu pareiškėjas pateiktais dokumentais neįrodo pasikeitusių dehidratuoto etanolio gamybos pajėgumų, parama apskaičiuojama vadovaujantis praėjusiais metais pareiškėjo pateiktais dehidratuoto etanolio gamybos pajėgumais.

Didžiausias kompensuojamas visų pagalbos gavėjų įsigytų (išaugintų) rapsų sėklų ir javų grūdų kiekis einamaisiais kalendoriniais metais tonomis tvirtinamas atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu:

1) 2015 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. 3D-675 „Dėl didžiausio kompensuojamų rapsų ir javų grūdų, įsigytų (išaugintų) 2015 metais, kiekio patvirtinimo“ patvirtintas didžiausias kompensuojamas 2015 metais visų pagalbos gavėjų įsigytų (išaugintų) rapsų sėklų kiekis – 155 834 tonos, javų grūdų – 40 097 tonos;

2) 2016 m. rugsėjo 8 d. įsakymu Nr. 3D-508 „Dėl didžiausio kompensuojamų rapsų ir javų grūdų, įsigytų (išaugintų) 2016 metais, kiekio patvirtinimo“ patvirtintas didžiausias kompensuojamas 2016 metais visų pagalbos gavėjų įsigytų (išaugintų) rapsų sėklų kiekis – 169 299 tonos, javų grūdų – 40 510 tonų;

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos pateiktais duomenimis:

1) 2015 m. parama suteikta įsigyti 155834 tonoms rapsų sėklų ir 40097 tonoms javų grūdų. Iš viso 2015 m. paramai skirta 8,5 mln. eurų;

2) 2016 m. parama suteikta įsigyti 169299 tonoms rapsų sėklų ir 40510 tonų javų grūdų. Iš viso 2016 m. suteikta 9,2 mln. eurų paramos.

3.1. Informacija apie remiamos elektros energijos paskirstymą galutiniams vartotojams pagal Direktyvos 2003/54/EB 3 straipsnio 6 dalį (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies b punktas)

Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme Nr. VIII-1881 (51 str. „Vartotojų informavimas“) nustatyta, kad elektros energijos pirkimo–pardavimo ar paslaugų teikimo sutarčių, teisės aktų nustatyta tvarka sudaromų su elektros energijos vartotojais, sąlygos turi būti sąžiningos ir iš anksto žinomos. Tokiose sutartyse, atsižvelgiant į atskirų sutarčių dalyko ypatumus, be kita ko, turi būti nurodoma ginčų, kylančių iš sutartinių santykių, sprendimo tvarka, informacija apie vartotojų teises ir kt.

Tiekėjai savo, tiekėjų asociacijos, kuriai priklauso atitinkamas tiekėjas, ir (arba) elektros energijos biržos interneto svetainėje skelbia ir vartotojo prašymu pateikia suprantamą informaciją apie tai:

1) kokią tiekėjo pateiktos elektros energijos gamybai sunaudoto kuro išteklių, iš jų ir atsinaujinančių energijos išteklių, dalį praėjusiais metais sudarė kiekvienas energijos šaltinis, jeigu tokia informacija yra prieinama;

2) nuorodas į informacijos šaltinius, kuriuose pateikiama suprantama informacija apie poveikį aplinkai, įskaitant šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir radioaktyviųjų atliekų kiekius, susidariusius dėl elektros energijos gamybos per praėjusius metus;

3) vartotojų organizacijų, asociacijų, agentūrų ar panašių įstaigų kontaktinę informaciją, įskaitant interneto svetainių adresus, kuriais galima rasti informacijos apie galimas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, lyginamuosius galutinių vartotojų apibūdinimus ir (ar) objektyvias energiją naudojančios įrangos technines specifikacijas.

Kai vartotojai yra aprūpinami elektros energija, kuria prekiaujama elektros energijos biržoje ar kuri yra importuota iš asmenų, esančių ne valstybėje narėje, teikiant anksčiau minėtą informaciją gali būti naudojami apibendrinti praėjusių metų biržos ar asmens, esančio ne valstybėje narėje, duomenys.

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija imasi būtinų priemonių, kad užtikrintų nurodytos vartotojams teikiamos informacijos patikimumą ir kad tokia informacija būtų pateikiama nacionaliniu lygmeniu lengvai palyginamu būdu.

Tiekėjai galutinius vartotojus apie tiekiamą elektros energiją taip pat informuoja vadovaudamiesi Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės institucijoms, įstaigoms ir trečiosioms šalims taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 1-145 „Dėl Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims taisyklių patvirtinimo“, kurios nustato su energetikos veikla susijusios informacijos teikimo tvarką, apimtį ir sąlygas, klausėjų, tiekėjų ir (ar) kitų asmenų (galutinių energijos vartotojų, Europos Sąjungos institucijų ir įstaigų, valstybių narių, trečiųjų šalių, tarptautinių organizacijų) santykius. Šios taisyklės taikomos energetikos įmonėms, valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir kitiems asmenims.

Pagal šias taisykles, tiekėjai savo veikimo teritorijoje pagal kompetenciją galutiniams energijos vartotojams teikia informaciją apie galutiniams energijos vartotojams tiekiamą energiją ir teikiamas paslaugas; energijos tiekimo sutarčių sudarymo principus ir galutinių energijos vartotojų teises; energijos kainas ir tarifus; saugų ir efektyvų energetikos objektų bei įrenginių naudojimą; statomus, rekonstruojamus energetikos objektus ir įrenginius; efektyvų energijos išteklių ir energijos vartojimą; kitą Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytą informaciją.

Galutiniams energijos vartotojams teikiamos informacijos kontrolę atlieka Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos.

4. Informacija, jei taikytina, apie tai, kaip buvo parengtos paramos schemos, kad būtų atsižvelgta į atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo būdus, kurie teikia papildomos naudos, tačiau kurie taip pat gali būti siejami su didesnėmis sąnaudomis, įskaitant biodegalus, pagamintus iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies c punktas)

Netaikytina.

5. Informacija apie energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių kilmės garantijų sistemą ir kaip taikomos sistemos patikimumą ir apsaugą nuo sukčiavimo užtikrinančios priemonės (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies d punktas)

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme Nr. XI-1375.

Šio įstatymo 28–29 str. nustatyta, kad:

➤ Energijos tiekėjas teisės aktų nustatyta tvarka ir pagal kompetenciją savo galutiniams vartotojams teikia informaciją apie tai, kokią energijos tiekėjo tiekiamos energijos dalį ar kokį kiekį sudaro atsinaujinančių išteklių energija. Ši tiekiamos energijos dalis ar kiekis apskaičiuojami pagal energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kiekį, kuriam išduota kilmės garantija;

➤ Kilmės garantijos išduodamos, perduodamos ir jų galiojimas panaikinamas elektroniniu būdu. Kilmės garantijos turi būti tikslios, patikimos ir apsaugotos nuo klastojimo;

➤ Kilmės garantija suteikiama vienam energijos vienetui – vienai MWh. Kiekvienam pagamintos atsinaujinančių išteklių energijos vienetui gali būti išduodama ne daugiau kaip viena kilmės garantija, į tą patį energijos vienetą atsižvelgiant ne daugiau kaip vieną kartą;

➤ Kilmės garantija turi būti panaudota per 12 mėnesių nuo atitinkamo energijos vieneto pagaminimo momento. Per nurodytą laikotarpį nepanaudota kilmės garantija netenka galios;

➤ Kilmės garantijų perdavimas kartu ar atskirai su fiziniu elektros energijos perdavimu nedaro jokio poveikio sprendimui naudoti statistinius energijos perdavimus, bendrus projektus ar bendras paramos schemas;

➤ Lietuvos Respublikoje pripažįstamos kitų valstybių narių išduotos kilmės garantijos. Pripažinti kilmės garantiją gali būti atsakoma tik tuo atveju, jeigu kyla tinkamai pagrįstų abejonių dėl jos tikslumo, patikimumo ar tikrumo.

Kilmės garantijos gali būti dviejų tipų:

1. Atsinaujinančių išteklių kilmės garantija, skirta elektros energijos kilmei ir jos kiekiui patvirtinti. Kilmės garantija yra įrodymas, kad visa arba tam tikra energijos dalis buvo pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių.

2. Efektyviosios kogeneracijos kilmės garantija, skirta patvirtinanti didelio efektyvumo kogeneracijos proceso metu pagamintos elektros energijos kilmę ir jos kiekį.

Pagrindiniai teisės aktai, reglamentuojantys elektros energijos kilmės garantiją, yra šie:

1. Atsinaujinančios energijos išteklių kilmės garantijų taisyklės. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. lapkričio 14 d. Nr. 1-298 įsakymas „Dėl Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijų išdavimo, perdavimo ir jų galiojimo panaikinimo ir kitose valstybėse narėse išduotų kilmės garantijų pripažinimo Lietuvos Respublikoje taisyklių patvirtinimo“.

2. Efektyviosios kogeneracijos kilmės garantijų taisyklės. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. lapkričio 5 d. įsakymas Nr. 1-216 „Dėl Elektros energijos, pagamintos didelio efektyvumo kogeneracijos proceso metu, kilmės garantijų pažymėjimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“.

Atsinaujinančių išteklių kilmės garantijas ir Efektyviosios kogeneracijos kilmės garantijas administruoja elektros perdavimo sistemos operatorius Litgrid.

Atsinaujinančios energijos išteklių kilmės garantijų taisyklės numato, jog elektros energijos perdavimo sistemos operatorius Litgrid, AB, yra skirtas paskirtąja įstaiga, įgaliota atlikti elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, kilmės garantijų išdavimo, perdavimo ir jų galiojimo panaikinimo ir kitose valstybėse narėse išduotų kilmės garantijų pripažinimo Lietuvos Respublikoje funkcijas.

Litgrid taip pat dalyvauja Europos Sąjungos ir Europos ekonominės erdvės valstybių narių kilmės garantijas išduodančių įstaigų bendradarbiavimo asociacijoje (angl. AIB – Association of Issuing Bodies).

Atsinaujinančių išteklių kilmės garantijos ir Efektyviosios kogeneracijos kilmės garantijos suteikiamos tik registruotiems kilmės garantijų duomenų registre dalyviams.

Į kilmės garantijų duomenų registrą privalo registruotis gamintojai, gaminantys elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, tiekėjai, ketinantys įsigyti kilmės garantijas, tiekėjai, norintys pripažinti kilmės garantiją, suteiktą kitoje šalyje, bei gamintojai, gaminantys elektros energiją kogeneracijos proceso metu ir norintys įgyti kilmės pažymėjimus.

Tiekėjai, norintys kitose šalyse išduotas kilmės garantijas registruoti Lietuvos Respublikoje, turi būti registruoti Lietuvos kilmės garantijų duomenų registre. Tiekėjai pateikia laisvos formos prašymą įregistruoti kilmės garantiją gautą kitoje šalyje registravimui Lietuvoje.

2016 metais suteiktos AEI kilmės garantijos (MWh) atskirai pagal naudojamų energijos išteklių rūšis pateikiamos 9 lentelėje.

9 lentelė. Informacija apie suteiktos AEI kilmės garantijas (MWh) atskirai pagal naudojamų energijos išteklių rūšis, 2016 m.²¹

Energijos išteklių rūšis/rūšys	Pateikta į tinklą, kWh
Hidro	449 679 465
Vėjo	1 094 142 940
Saulės	66 523 109
Biokuras ir atliekos	55 814 682
Biomasa	217 990 287
Biodujos	93 264 972
VISO	1 977 415 455

²¹LITGRID, AB duomenimis <http://www.litgrid.eu/index.php/paslaugos/kilmes-garantiju-suteikimas/kilmes-garantiju-suteikimas/527>

6. Informacija apie biomasės išteklių prieinamumo ir naudojimo energijos tikslais pokyčius per pastaruosius 2 metus. (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies g punktas)

10 lentelė. Energijos gamybai skirtos biomasės tiekimas 2015 ir 2016 metais

Rodiklis	Šalies žaliavos kiekis(*)		Pirminė energija, pagaminta iš šalies žaliavos (kt _{ne})		Iš ES importuotos žaliavos kiekis(*)		Pirminės energijos, pagamintos iš žaliavos, importuotos iš ES, kiekis (kt _{ne})		Iš ne ES importuotos žaliavos kiekis(*)		Pirminės energijos, pagamintos iš žaliavos, importuotos ne iš ES, kiekis (kt _{ne})	
	2015 m.	2016 m.	2015 m.	2016 m.	2015 m.	2016 m.	2015 m.	2016 m.	2015 m.	2016 m.	2015 m.	2016 m.
<i>Biomasės tiekimas šildymui ir elektros energijos gamybai</i>												
Tiesioginis medžio biomasės tiekimas iš miškų ir kitų miškingų vietovių energijai gaminti: – miško kirtimo atliekos iš valstybinių miškų – malkinė mediena iš valstybinių miškų	251,1 662,1	248,3 628,3										
Netiesioginis medžio biomasės tiekimas energijai gaminti: – medienos pramonės liekanos ir šalutiniai produktai ir t. t.												
Energetiniai augalai (žolės ir t. t.) ir greitai užaugantys medžiai) (prašome nurodyti):												
Žemės ūkio šalutiniai produktai / perdirbtos liekanos ir žuvininkystės šalutiniai produktai: – šiaudai	39,9	40,3	14,0	14,1								
Biomasė iš atliekų (buitinių, pramonės ir t. t.)	28087 ²² 11346 ²⁸	10522 ²³ 17664 ²⁹	0,608 ²⁴ 2,502 ²⁶ 10,987 ³⁰ 8,788 ³²	0,578 ²⁵ 3,123 ²⁷ 14,027 ³¹ 11,404 ³³	42,2							

²²sąvartynuose pašalintos biologiškai skaidžios atliekos (komunalinės ir gamybos bei kitos ūkinės veiklos)

²³sąvartynuose pašalintos biologiškai skaidžios atliekos (komunalinės ir gamybos bei kitos ūkinės veiklos)

²⁴iš sąvartynų biodujų gauta šilumos energija

²⁵iš sąvartynų biodujų gauta šilumos energija

²⁶iš sąvartynų biodujų gauta elektros energija

²⁷iš sąvartynų biodujų gauta elektros energija

²⁸kitų atliekų, naudojamų energijai gauti, biologiškai skaidi dalis

²⁹kitų atliekų, naudojamų energijai gauti, biologiškai skaidi dalis

³⁰iš kitų atliekų, naudojamų energijai gauti, biologiškai skaidžios dalies gauta šilumos energija

³¹iš kitų atliekų, naudojamų energijai gauti, biologiškai skaidžios dalies gauta šilumos energija

³²iš kitų atliekų, naudojamų energijai gauti, biologiškai skaidžios dalies gauta elektros energija

³³iš kitų atliekų, naudojamų energijai gauti, biologiškai skaidžios dalies gauta elektros energija

Rodiklis	Šalies žaliavos kiekis(*)		Pirminė energija, pagaminta iš šalies žaliavos (kt _{ne})		Iš ES importuotos žaliavos kiekis(*)		Pirminės energijos, pagamintos iš žaliavos, importuotos iš ES, kiekis (kt _{ne})		Iš ne ES importuotos žaliavos kiekis(*)		Pirminės energijos, pagamintos iš žaliavos, importuotos ne iš ES, kiekis (kt _{ne})	
	2015 m.	2016 m.	2015 m.	2016 m.	2015 m.	2016 m.	2015 m.	2016 m.	2015 m.	2016 m.	2015 m.	2016 m.
<i>'Biomosės tiekimas transportui</i>												
Labiausiai paplitę biodegalams skirti pasėliai:												
– rapsai	365	320	104,0	91,2								
– javai	60	49	11,2	9,1								

*Žaliavos kiekis nurodytas: iš miškininkystės – tūkst. m³, iš žemės ūkio ir žuvininkystės – tūkst. t

Siekiant parengti viso medžio smulkinimo technologiją vykdant plynuosius pagrindinius miško kirtimus ekonomiškai menkaverčiuose medynuose ir tuo būdu sudaryti palankesnes teisinės prielaidas intensyviau naudoti biokuro gamybai ekonomiškai menkaverčius medynus (baltalksnynus, blindynus ir kt.), 2017 m. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos užsakymu buvo parengtas mokslo darbas „Viso medžio smulkinimo biokurui technologijos parengimas ir rekomendacijos šios technologijos įdiegimui Lietuvos miškų ūkyje“.

Siekiant organizuoti informacinę kampaniją miško savininkams, kuria būtų atskleidžiama miško kuro ruošos nauda, 2016 m. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos užsakymu buvo parengtas mokslo darbas „Baltalksnynų, drebulynų naudojimo biokuro gamybai taikant įvairias technologijas ekonominės naudos įvertinimas“. Šio mokslo darbo pagrindu buvo išleista brošiūra „Biokuro ruošos nauda miško savininkui“.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. D1-690 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ buvo patvirtinti Miško kirtimo taisyklių pakeitimai dėl geresnio biokuro ruošos technologijų taikymo vykdant miško kirtimus, nustatyta, kad taikant viso medžio smulkinimo medienos kurui ruošti technologijas galima biržėje važiuoti ne valksmais.

Sąvartynuose susidaręs biodujų kiekis gali nepilnai atitikti tais pačiais metais sąvartynuose pašalintą komunalinių ir gamybos bei kitos ūkinės veiklos biologiškai skaidžių atliekų kiekį, kadangi biodujos gali išsiskirti ir iš ankstesniais metais sąvartyne pašalintų biologiškai skaidžių atliekų. Maži sąvartynuose susidarančių biodujų kiekiai surenkami ir sudeginami fakele neišgaunant energijos.

Į pateiktus duomenis taip pat įtraukiamas ir iš senų uždarytų sąvartynų išgautų biodujų pagamintas energijos kiekis, tačiau įvertinti, iš kokio kiekio sąvartyne pašalintų atliekų biologiškai skaidžios dalies gaunamas atitinkamas biodujų ir energijos kiekis, nėra galimybių.

Informacija apie šalies žaliavų kiekį 2016 m. pateikta be gamybos bei kitos ūkinės veiklos atliekų. Ši informacija galės būti pateikta 2019 m. ataskaitoje.

Pažymėtina, kad 2016 m. Lietuvoje pradėjo veikti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, todėl sąvartynuose pašalintų biologiškai skaidžių atliekų kiekis žymiai sumažėjo.

10A lentelė. Šalies žemės ūkio paskirties žemės naudojimas energijos gamybai skirtiems augalams auginti 2015–2016 metais

Žemės naudojimas	Plotas (ha)	
	2015 metai	2016 metai
1. Žemė naudojama paplitusiems pasėliams (kviečiams, cukriniams runkeliams ir t. t.) ir aliejinių augalų sėkloms (rapsams, saulėgražoms ir t. t.):		
– rapsai	118 000	123 000
– javai	19 000	16 000
2. Žemė naudojama greitai užaugantiems medžiams (gluosniams ir t. t.) auginti:		
– gluosniai, karklai ir kiti trumpos rotacijos želdiniai	3 436	4 063

7. Informacija apie visus prekių kainos ir žemės naudojimo pokyčius per pastaruosius 2 metus, susijusius su padidėjusiu biomasės ir kitų rūšių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimu (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies h punktas*)

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos vertinimu, 2015–2016 m. reikšmingų prekių kainų ir žemės naudojimo pokyčių, susijusių su padidėjusiu biomasės ir kitų rūšių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimu, nebuvo nustatyta. Didžiausia dalis biomasės (rapsų sėklų) 2015–2016 m. buvo panaudota biodegalams gaminti, ypač biodyzelinui. Rapsų pasėlių plotai Lietuvoje per 2015–2016 m., palyginus su prieš tai buvusiu laikotarpiu, sumažėjo 7,9 proc.: 2015 m. rapsai buvo auginami 165 tūkst. ha, o 2016 m. – 153 tūkst. ha plote. Vidutinės rapsų sėklų supirkimo kainos Lietuvoje 2015 m. buvo apie 350 eurų už toną, o 2016 m. – apie 360 eurų už toną. Kainos svyravo, tačiau joms įtakos darė ne rapsų sėklų naudojimas degalams gaminti, o pasaulinės rapsų sėklų rinkos tendencijos.

Informacija apie biomasės (rapsų sėklų) panaudojimą energijai gaminti skelbiama Žemės ūkio informacijos ir verslo centro rengiamos statistinės informacijos apie deklaruotus žemės ūkio naudmenų ir pasėlių plotus duomenų bazės <http://www.vic.lt/?mid=376>. Statistinė informacija apie žaliavos kainas skelbiama to paties centro Žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos Grūdų ir aliejinių augalų sektoriaus Vidaus rinkos duomenų bazės <http://www.vic.lt/?mid=343>.

8. Informacija apie iš atliekų, liekanų, nemaistinės celiuliozės medžiagos ir lignoceliuliozės pagamintų biodegalų plėtojimą ir tokio kuro dalį (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies i punktas*)

Iki šiol Lietuvoje buvo gaminami tik pirmosios kartos biodegalai, t. y., jie buvo gaminami iš žaliavų, kurios gali būti naudojamos ir maisto bei pašarų gamybai (daugiausia rapsų sėklos ir javų grūdai). Pažangieji degalai šalyje nėra gaminami, nors planuojama, kad po kelerių metų tokie degalai galėtų ir atsirasti rinkoje. Tai būtų išvalytos ir gamtinių dujų standartus atitinkančios biodujos, kitaip vadinama biometanu, kuris galėtų būti naudojamas viešajam ir privačiam transportui. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842, priemonės remia biodujų iš žemės ūkio (daugiausia mėšlo) ir kitų atliekų gamybą. Iš viso per 2014–2020 metų finansinį laikotarpį planuojama paremti apie 80 mln. kubinių metrų biodujų gamybą, iš kurių dalis galėtų būti išvaloma ir kaip biometanas naudojama transportui.

9. Informacija apie numatomą biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamybos poveikį biologinei įvairovei, vandens ištekliams, vandens ir dirvožemio kokybei per pastaruosius 2 metus (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies j punktas*)

2015–2016 m. biodegalų ir skystųjų bioproduktų gamybos poveikis biologinei įvairovei, vandens ištekliams, vandens ir dirvožemio kokybei nebuvo įvertintas.

10. Prognozė, kiek sumažėja grynasis išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kai naudojama atsinaujinančių išteklių energija (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies k punktas)

11 lentelė. Dėl naudojamos atsinaujinančių išteklių energijos sumažėjęs grynasis išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekis (tūkst. t CO₂ekv.) 2015–2016 metais

Aplinkosaugos aspektai	2015 metai	2016 metai
	tūkst. t CO ₂ ekv.	
Bendras grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD kiekis naudojant atsinaujinančių išteklių energiją	7334,49	7433,56
Grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD kiekis naudojant iš atsinaujinančių išteklių pagamintą elektros energiją	2527,09	2714,22
Grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD kiekis šildymui ir aušinimui naudojant iš atsinaujinančių išteklių pagamintą energiją	4520,22	4488,53
Grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD kiekis transporto sektoriuje naudojant iš atsinaujinančių išteklių pagamintą elektros energiją	287,17	230,81

2015–2016 m. bendras grynasis sumažintas išmetamųjų ŠESD dujų kiekis padidėjo 1,35%, nuo 7334,49 tūkst. t CO₂ ekv. iki 7433,56 tūkst. t CO₂ ekv.

11. Energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių perviršio ir (arba) trūkumo (palyginti su indikatyvia trajektorija), kurį galima perduoti kitoms valstybėms narėms ir (arba) trečiosioms šalims bei gauti iš šių valstybių narių ir šalių, ataskaita (pastarųjų 2 metų) ir prognozė (būsimų metų iki 2020 m.), taip pat bendrų projektų galimybių iki 2020 m. prognozė (Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies l, m punktai)

2011 m. vasario 28 d. Lietuva pasirašė supratimo memorandumą su Liuksemburgu dėl bendradarbiavimo atsinaujinančių išteklių energetikos srityje, įskaitant galimybes vykdyti statistinius perdavimus ir bendrus projektus.

2015–2016 m. Lietuvos Respublika nevykdė energijos pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių kiekio statistinio perdavimo ar priėmimo iš valstybių narių ir (arba) trečiųjų šalių (žr. 1 a lentelę).

Lietuvoje kasmet fiksuojamas, taip pat toliau prognozuojamas atsinaujinančių energijos išteklių kiekio statistinis perviršis. 12 lentelėje pateiktas energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių perviršis, palyginti su indikatyvia trajektorija, kurį galima perduoti kitoms valstybėms narėms ir (arba) trečiosioms šalims, Lietuvoje, proc.

12 lentelė. Energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių perviršis, palyginti su indikatyvia trajektorija, kuri galima perduoti kitoms valstybėms narėms ir (arba) trečiosioms šalims, Lietuvoje, proc.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Visa numatoma atsinaujinančių išteklių energijos dalis-indikatyvi trajektorija ³⁴	16	17	18	19	20	21	22
Visa faktinė atsinaujinančių išteklių energijos dalis ³⁵	19,72	20,23	21,72	22,95	23,86	25,77	25,46
Perviršis	3,72	3,23	3,72	3,95	3,86	4,77	3,46

³⁴ Duomenų šaltinis: Nacionalinis atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų planas

³⁵ Duomenų šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

11.1. Informacija apie sprendimų dėl statistinių perdavimų, bendrų projektų ir bendrų paramos schemų priėmimo taisyklės

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 58, 59 ir 63 straipsniai reglamentuoja statistinius energijos perdavimus tarp Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių narių, bendrus projektus su kitomis valstybėmis narėmis ir bendras paramos schemas.

Vyriausybė ar jos įgaliota institucija gali sudaryti susitarimus dėl nustatyto atsinaujinančių išteklių energijos kiekio statistinio energijos perdavimo iš Lietuvos Respublikos į kitą valstybę narę ar iš kitos valstybės narės į Lietuvos Respubliką.

Susitarimai dėl statistinių energijos perdavimų sudaromi Vyriausybės nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublika gali perduoti statistinį atsinaujinančių išteklių energijos kiekį kitai valstybei narei, jeigu Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energijos kiekis viršija atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatytus tarpinius nacionalinius planinius rodiklius.

Minėti susitarimai gali galioti vienus ar daugiau metų. Apie sudarytus susitarimus Vyriausybės nustatyta tvarka pranešama Europos Komisijai ne vėliau kaip per 3 mėnesius pasibaigus kiekvieniems metams, kuriais jie galioja. Europos Komisijai siunčiamoje informacijoje, be kita ko, nurodomas perduodamos energijos kiekis ir kaina.

Statistiniai energijos perdavimai laikomi įvykdytais tik po to, kai visos perdavime dalyvavusios valstybės narės apie perdavimą praneša Europos Komisijai.

Vyriausybė ar jos įgaliota institucija gali inicijuoti, vykdyti ir (ar) dalyvauti vykdant visų tipų bendrus projektus tarp Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės narės (ar kitų valstybių narių), susijusių su elektros energijos, šilumos ir vėsumos energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių. Į tokius bendrus projektus su kitomis valstybėmis narėmis gali būti įtraukti ir privatūs asmenys.

Susitarimai dėl bendrų projektų su kitomis valstybėmis narėmis vykdymo sudaromi Vyriausybės nustatyta tvarka.

Vyriausybės nustatyta tvarka jos įgaliota institucija praneša Europos Komisijai, kokia elektros energijos, šilumos ar vėsumos energijos, pagamintų iš atsinaujinančių energijos išteklių, dalis ar koks kiekis pagal bet kurį Lietuvos Respublikos teritorijoje įgyvendinamą bendrą projektą, kuris pradėtas po 2009 m. birželio 25 d., arba padidinant įrenginio, kuris buvo rekonstruotas po tos datos, pajėgumus, laikomi įskaitomais į kitos valstybės narės nacionalinį bendrąjį planinį rodiklį. Atsinaujinančių išteklių energijos vienetai, pagaminti padidinant įrenginio pajėgumus, vertinami taip, lyg jie būtų pagaminti atskirame įrenginyje, kuris pradėtas eksploatuoti tuo momentu, kai pajėgumai buvo padidinti.

Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, bendradarbiaudama su kitos valstybės narės (ar kitų valstybių narių) kompetentingomis institucijomis, gali priimti sprendimus dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės paramos schemos sujungimo su kitos valstybės narės (ar kitų valstybių narių) paramos schema ar dėl šių schemų veiklos dalinio koordinavimo.

12. Informacija, kaip buvo apskaičiuota biologiškai skaidžių atliekų dalis naudojant atliekas energijos gamybai ir kokių priemonių imtasi siekiant, kad tokie apskaičiavimai būtų tikslesni ir tikrinami (*Direktyvos 2009/28/EB 22 straipsnio 1 dalies n punktą*)

Šiuo metu biologiškai skaidžios atliekų dalies, naudojant atliekas energijos gamybai, apskaičiavimas, apimantis tikslumo užtikrinimą ir patikrinimus, teisiškai reguliuojamas šiais teisės aktais:

1. Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujinančią dalį, metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. D1-810 „Dėl Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į

energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujinančią dalį, metodikos patvirtinimo“, tikslas – nustatyti tvarką, kuria vadovaujantis nustatoma komunalinių ir (ar) pramoninių, t. y. gamybos ir kitos ūkinės veiklos, atliekų, kietojo atgautojo kuro biologiškai skaidi dalis, naudojama atsinaujinančių išteklių energijos gamybai. Šioje metodikoje nustatyta tvarka turi vadovautis ūkio subjektai, iš komunalinių ir (ar) gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų gaminantys biodujas; iš komunalinių ir (ar) gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų gaminantys kietąjį atgautąjį kurą; naudojantys energijos gamybai biodujas, kietąjį atgautąjį kurą, komunalines ir (ar) gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas; eksploatuojantys regioninius nepavojingųjų atliekų sąvartynus ir (ar) prižiūrintys uždarytus nepavojingųjų atliekų sąvartynus, kuriuose surenkamos sąvartynų biodujos; taip pat ūkio subjektai, naudojantys sąvartynų biodujas energijos gamybai.

Ūkio subjektai, naudojantys energijos gamybai kietąjį atgautąjį kurą, biologiškai skaidžią dalį jame nustato vadovaudamiesi Lietuvos standarte LST EN 15440:2011 „Kietasis atgautasis kuras. Biomės kiekio nustatymo metodas“ nurodytais skaičiavimo metodais, o ūkio subjektai, naudojantys energijos gamybai komunalines, gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas, biologiškai skaidžią dalį jose nustato vadovaudamiesi Lietuvos standarte LST EN 15440:2011 „Kietasis atgautasis kuras. Biomės kiekio nustatymo metodas“ nurodytais skaičiavimo metodais.

Ūkio subjektai, eksploatuojantys regioninius nepavojingųjų atliekų sąvartynus, kuriuose surenkamos sąvartynų biodujos, ir ūkio subjektai, prižiūrintys uždarytus nepavojingųjų atliekų sąvartynus, kuriuose surenkamos sąvartynų biodujos, informaciją apie surinktą, panaudotą energijos gamybai biodujų kiekį, pagamintą energijos kiekį teikia Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai ataskaitą Pramoninių ir komunalinių atliekų biologiškai skaidžios dalies atskyrimo, atsižvelgiant į energijos, pagamintos iš pramoninių ir komunalinių atliekų, atsinaujinančią dalį, metodikoje nustatyta tvarka.

Tyrimus, skirtus nustatyti komunalinių, gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų, kietojo atgautojo kuro biologiškai skaidžią dalį vadovaujantis Lietuvos standarte LST EN 15440:2011 „Kietasis atgautasis kuras. Biomės kiekio nustatymo metodas“ nurodytais vienu ar keliais tyrimo metodais, turi atlikti ūkio subjektai, naudojantys energijos gamybai kietąjį atgautąjį kurą, komunalines ir (ar) gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas. Šie ūkio subjektai, atsižvelgdami į galimą sezonų kaitos įtaką tyrimo rezultatams, biologiškai skaidžios atliekų, kietojo atgautojo kuro dalies nustatymo tyrimus privalo organizuoti ne rečiau kaip 4 kartus per metus.

2. Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. D1-661 „Dėl Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustato tvarką, kuria vadovaujantis vertinama į mechaninio–biologinio, mechaninio apdorojimo ir į kitus atliekų rūšiavimo įrenginius patenkančių mišrių komunalinių atliekų sudėtis, regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų ar po apdorojimo mechaninio–biologinio ar mechaninio apdorojimo įrenginiuose likusių ir skirtų šalinti regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose atliekų sudėtis ir šiuose sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, teikiamos į mechaninio–biologinio ir (arba) mechaninio apdorojimo įrenginius priimamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaitos, regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir šiuose sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo ataskaitos.

Mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo, komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio vertinimo tvarkos apraše nustatyta tvarka turi vadovautis mechaninio–biologinio ir mechaninio apdorojimo įrenginių operatoriai, kitų atliekų rūšiavimo įrenginių operatoriai, regioninių nepavojingųjų atliekų sąvartynų operatoriai, vienos ar kelių savivaldybių įsteigti

juridiniai asmenys, kuriems pavesta administruoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, komunalinių atliekų tvarkymo regionui priklausančios savivaldybės, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai, Aplinkos apsaugos agentūra.

13. Biodegalų ir skystųjų bioproduktų kiekiai energijos vienetuose (kt_{ne}), priskiriamuose kiekvienai Direktyvos 2009/28/EB VIII priedo A dalyje išvardytos žaliavų grupės kategorijai, į kuriuos atsižvelgiama, kad būtų pasiekti 3 straipsnio 1 bei 2 dalyse ir 3 straipsnio 4 dalies pirmoje pastraipoje nustatyti planiniai rodikliai

13 lentelė. Biodegalų ir skystųjų bioproduktų kiekiai energijos vienetuose (kt_{ne})

Žaliavų grupė	2015 m.	2016 m.
Javai ir kiti krakmolingi augalai	11,2	9,1
Cukrūs	-	-
Aliejiniai augalai	104,0	91,2

14. Subjektų, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, skaičius ir jo pokytis nuo pirmosios Lietuvos Respublikos ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius

Išduotų leidimų gaminti elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių skaičius bei jo pokytis ir bendra elektros energijos gamybos įrenginių galia bei jos pokytis per pastaruosius metus nurodoma 14 lentelėje.

14 lentelė. Elektrinių, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, bendrieji duomenys³⁶

	Leidimai gaminti elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, vnt.	Leidimų gaminti elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių pokytis nuo praėjusių metų, vnt.	Bendra elektros energijos gamybos įrenginių galia pagal išduotus leidimus, MW	Bendras elektros energijos gamybos įrenginių galios pokytis pagal išduotus leidimus, MW
Iki 2010-12-31	143		313,104	
Iki 2011-12-31	205	62	357,148	44,044
Iki 2012-12-31	459	254	433,895	76,747
Iki 2013-12-31	2194	1735	556,7	122,805
Iki 2014-12-31	2251	57	562,784	6,084
Iki 2015-12-31	2450	199	570,533	7,749
Iki 2016-12-31	2727	277	1264,202	693,669

Nuo pirmosios Lietuvos Respublikos ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, naujų elektrinių, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, yra 2727.

Lietuvoje eksploatuojama Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė (toliau – KHAE) – vienintelė tokio tipo elektrinė Baltijos šalyse. Kai energetinės sistemos apkrova maža ir yra daug pigios perteklinės energijos, KHAE agregatai, įjungti siurblio režimu, kelia vandenį iš Kauno marių į dirbtinį viršutinį baseiną, esantį 100 m aukščiau marių vandens lygio. Esant viršutiniam baseinui pilnam, KHAE gali dirbti kaip įprasta hidroelektrinė tiekdamą į energetinės sistemos 330kV tinklą iki 900 MW galią daugiau kaip 12 valandų. Sisteminių

³⁶ Valstybinės energetikos inspekcijos prie LR energetikos ministerijos duomenys <https://vei.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/leidimu-verstis-veikla-elektros-energetikos-sektoriuje-isdavimas-1/isduoti-leidimai>

avarijų prevencijai ir likvidavimui labai svarbu, kad KHAE agregatai užtikrina greitą rezervinę galią – visu savo pajėgumu į tinklą sugeba įsijungti mažiau nei per 2 min.

Centralizuoto šilumos tiekimo (toliau – CŠT) bendrovių, kurios energijos gamybai naudoja atsinaujinančius energijos išteklius, skaičius bei jo pokytis per pastaruosius metus nurodomas 15 lentelėje.

15 lentelė. CŠT bendrovių, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, bendrieji duomenys

	Centralizuoto šilumos tiekimo bendrovės, energijos gamybai naudojančios atsinaujinančius energijos išteklius, vnt.	Leidimų gaminti energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių pokytis nuo praėjusių metų, vnt.	Pasiekta biokuro katilų galia, MW	Pasiektos biokuro katilų galios pokytis, MW
Iki 2010-12-31	27		395,2	
Iki 2011-12-31	28	1	423,7	28,5
Iki 2012-12-31	30	2	464,3	40,6
Iki 2013-12-31**	34	4	625,3	161
Iki 2014-12-31***	35	1	757,3	132
Iki 2015-12-31****	36	1	892,2	134,9
Iki 2016-12-31*****	40	4	950,7	58,5

*Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos narių duomenys

**Kiti nepriklausomi šilumos gamintojai 183,6 MW pasiekta biokuro katilų galia

*** Kiti nepriklausomi šilumos gamintojai 393 MW pasiekta biokuro katilų galia

**** Kiti nepriklausomi šilumos gamintojai 404,4 MW pasiekta biokuro katilų galia

***** Kiti nepriklausomi šilumos gamintojai 455 MW pasiekta biokuro katilų galia

Nuo pirmosios Lietuvos Respublikos ataskaitos apie pažangą skatinant ir naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, yra 40 CŠT bendrovių, gaminančių energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių.

15. Pažanga, padaryta siekiant nacionalinio planinio rodiklio, nustatyto Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 1 straipsnio 5 dalies 1 punkte, nacionalinių planinių rodiklių ir rekomenduojamos vertės skirtumas ir esminės jo priežastys

2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamentas ir taryba priėmė direktyvą (ES) 2015/1513 kuria iš dalies keičiamos Direktyva 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės ir Direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją (OL L 239, 2015 9 15, p. 1). Šios direktyvos nuostatos, priimtose ir perkeltose Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1 straipsnio 5 dalies 1 punkte pateikiamos tokiu tekstu: „Atsinaujinančių išteklių energijos dalį, palyginti su transporto sektoriaus galutiniu energijos suvartojimu, visų rūšių transporte padidinti ne mažiau kaip iki 10 procentų. Didžiausia bendra biodegalų ir skystųjų bioproduktų, pagamintų iš javų ir kitų krakmolingų augalų, cukrų ir aliejinių augalų bei augalų, auginamų žemės ūkio paskirties žemėje kaip pagrindinis pasėlis energijos gamybos tikslais, dalis turi būti ne didesnė kaip 7 procentai transporto sektoriaus galutinio energijos suvartojimo, o siektina biodegalų, pagamintų iš žaliavų, ir kitų degalų, numatytų šio įstatymo 6 straipsnio 14 punkte nurodytame Lietuvos Respublikos energetikos ministro patvirtintame sąraše, dalis sudarytų ne mažiau kaip 0,5 procento transporto sektoriaus galutinio energijos suvartojimo;“. Minima Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostata, susijusi su biodegalų ir skystųjų produktų vartojimu transporto sektoriuje, Lietuvoje įsigalioja tik 2017 m. liepos 1 d., taigi pažanga bus vertinama vėlesniais metais.

Nacionalinių planinių rodiklių siekimas ir pažanga Lietuvoje pateikiama Ataskaitos 1 ir 11 skyriuose.

16. Papildoma informacija

16.1. Informacija apie biodegalų ir skystųjų bioproduktų atitiktį tvarumo kriterijams (Direktyvos 2009/28/EB 18 straipsnio 3 dalies 5 pastraipa)

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos duomenimis, visos Lietuvoje veikiančios biodegalų gamybos įmonės yra Vokietijos savanoriškos sertifikavimo sistemos ISCC, kuri pripažinta Europos Komisija, nariai. Savanoriška sertifikavimo sistema yra kontrolės sistema, nustatanti biodegalų atitikimą tvarumo kriterijams. Įmonės importuojančios ar gaminančios biodegalus turi įrodyti, kad jų biodegalai gaminami tvarių būdu. Jos gali tai padaryti kreipdamosi į sertifikavimo schemą administruojančią organizaciją, prašydamos atlikti būtinus auditus, siekiant įrodyti biodegalų atitikimą tvarumo kriterijams.

Pagal Lietuvos biodegalų gamintojų teikiamus duomenis, apie 97 proc. gaminamų biodegalų atitinka nustatytus tvarumo kriterijus. Likusių 3 proc. tvarumo patikinti negalima, kadangi jie būna pagaminti iš žaliavų, gautų iš trečiųjų šalių.

16.2. Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Orhuso konvencijos 6 ir 7 straipsniai) įgyvendinimo

Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (toliau – Orhuso konvencija) 6 ir 7 straipsnis reglamentuoja visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus dėl konkrečios veiklos ir rengiant planus, programas bei formuojant politiką aplinkos srityje klausimus.

Lietuvos Respublika Orhuso konvenciją ratifikavo 2001 m., jos pakeitimą dėl GMO 2007 m., o protokolą 2009 m.

Lietuvos Respublika kiek įmanoma stengiasi suteikti galimybes visuomenei dalyvauti formuojant su aplinka susijusias politikos kryptis.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė sudarė darbo grupę, kurios sudėtyje buvo įvairių institucijų, nevyriausybinų, mokslo organizacijų atstovai. Jos darbo rezultatas 2009 m. rugpjūčio 26 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 979 patvirtintas Veiksmų planas trečiojo Orhuso konvencijos šalių susitikimo priimtiems sprendimams Lietuvai įgyvendinti³⁷.

Siekiant kuo platesnio informuotumo apie konvenciją ir jos ginamas teises, nuo pat jos pasirašymo vykdomi ne tik teisiniai, bet ir praktiniai informavimo darbai (leidžiami leidiniai, parengtas informacijos apie aplinką sąvadas ir kt.).

Platesnė informacija apie Orhuso konvenciją ir jos praktinį įgyvendinimą pateikiama Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos tinklalapyje. Taip pat čia pateikiama aktuali Orhuso konvencijos įgyvendinimo Lietuvoje ataskaita 2014 – 2016 m.³⁸

Institucine prasme Orhuso konvencijos įgyvendinimą Lietuvoje užtikrina: (a) AM ir kitos ministerijos (Energetikos, Susisiekimo, Teisingumo, Žemės ūkio ir kt.) tiek, kiek reguliuojami santykiai susiję su aplinkos sritimi (formuoja politiką, rengia teisės aktus); (b) aplinkos srityje veikiančios institucijos, dažniausiai susiduriančios su Orhuso konvenciją įgyvendinančių nuostatų taikymu: Aplinkos apsaugos agentūra (AAA) ir jos teritoriniai padaliniai, regionų aplinkos apsaugos departamentai (RAAD), tarnybos, inspekcijos (Lietuvos geologijos tarnyba prie AM (LGT), Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie AM (LHMT), Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie AM (VSTT), Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie AM (VTPSI) ir kt.); (c) susijusiose srityse veikiančios institucijos:

³⁷<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.B2666930D5A9>

³⁸http://www.am.lt/V1/article.php3?article_id=8500

savivaldos institucijos, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (KPD), Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (PAGD), Radiacinės saugos centras, Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras ir kt.; (d) ginčus nagrinėjančios administracinių ginčų komisijos, nacionaliniai teismai. Valstybės institucijos pagal kompetenciją atsakingos už tinkamą Orhuso konvencijos nuostatų įgyvendinimą, taikymą praktikoje.

Atsižvelgiant į tai, jog Orhuso konvencija – horizontalaus taikymo teisės aktas, apimantis didelę dalį valstybės reguliuojamų sričių, Konvencijos nuostatos įgyvendinamos bendrųjų, sektoriinių įstatymo lygmens ir lydimųjų teisės aktų nuostatomis (vieno teisės akto, skirto Orhuso konvencijos nuostatų įgyvendinimui, nėra). Teisinio reguliavimo ypatumai pagal Konvencijos ramsčius:

I ramstis – Visuomenės teisė gauti informaciją apie aplinką (4, 5 straipsniai);

Pagrindiniai teisės aktai: (a) Informacijos apie aplinką Lietuvos Respublikoje teikimo visuomenei tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės (LRV) 1999-10-22 nutarimu Nr. 1175; (b) Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas; (c) Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos LRV 2007-08-22 nutarimu Nr. 875.

Konvencijos 5 straipsnis (*Informacijos apie aplinką rinkimas ir platinimas*) įgyvendinamas bendraisiais, sektoriniais teisės aktais.

II ramstis – Visuomenės teisė dalyvauti priimant sprendimus, susijusius su aplinka (6-8 straipsniai);

Konvencijos 6 straipsnis (*Visuomenės dalyvavimas priimant sprendimus dėl konkrečios veiklos*) – įgyvendinamas Aplinkos apsaugos įstatymu ir specialiais teisės aktais, pagrindiniai: (a) Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas (PAV įstatymas); (b) Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašas, patvirtintas 2005-07-15 aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-370.

Konvencijos 7 straipsnis (*Visuomenės dalyvavimas rengiant planus, programas bei formuojant politiką aplinkos srityje*); pagrindiniai teisės aktai: (a) Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas 2004-08-18 LRV nutarimu Nr. 967 (Planų ir programų SPAV tvarkos aprašas); (b) Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašas, patvirtintas 2014-08-27 aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-455; (c) Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatuose, taip pat teisės aktai, numatantys visuomenės įtraukimą į politikos formavimą (visuomenės įtraukimas į įvairias darbo grupes savivaldybės, valstybės lygmenyje ir pan.).

Konvencijos 8 straipsnis (*Visuomenės dalyvavimas rengiant vykdomojo pobūdžio teisės aktus ir (arba) bendrojo pobūdžio privalomuosius norminius teisės aktus*) įgyvendinamas teisės aktais, užtikrinančiais visuomenės teisę dalyvauti teisėkūros procese, pagrindinis – Teisėkūros pagrindų įstatymas.

III ramstis – Visuomenės teisė kreiptis į teismus aplinkos klausimais; teisės kreiptis į teismus pagrindai numatyti bendruosiuose (pvz., Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas) ir specialiuosiuose teisės aktuose. Procesiniai teisės realizavimo aspektai reglamentuojami bendraisiais administracinio, civilinio, baudžiamojo proceso teisės aktais. Su aplinka susiję ginčai nagrinėjami bendra tvarka (nėra specialaus reguliavimo ar institucijų, nagrinėjančių tik su aplinka susijusius ginčus).